

สาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

การสอนเสริมครั้งที่ 1
หน่วยที่ 1 - 7
(ฉบับปรับปรุง)

เอกสารประกอบการสอนวิชา

หลักเบื้องต้นของการวิจัย ทางรัฐศาสตร์

An Introduction to Political Research

8	1	3	1	4
8	1	3	1	4

สงวนลิขสิทธิ์

เอกสารโสตทัศนศึกษา หลักเบื้องต้นของการวิจัยทางรัฐศาสตร์ การสอนเสริมครั้งที่ 1
จัดทำขึ้นเพื่อเป็นบริการแก่นักศึกษาในการสอนเสริม

จัดทำต้นฉบับ : คณะกรรมการปรับปรุงผลิตชุดวิชา

บรรณาธิการ/ออกแบบ : หน่วยผลิตสื่อสอนเสริม ศูนย์โสตทัศนศึกษา
สำนักเทคโนโลยีการศึกษา

จัดพิมพ์ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พิมพ์ครั้งที่ 1 ภาค 1/2553 ปรับปรุง

แผนการสอนเสริมครั้งที่ 1

ชุดวิชา 81314 หลักเบื้องต้นของการวิจัยทางรัฐศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง)

การสอนเสริมครั้งที่ 1 7 หน่วย หน่วยที่ 1 – 7

ประเด็นการสอนเสริม

1. ปรัชญาและวิธีการแสวงหาความรู้ทางรัฐศาสตร์ (หน่วยที่ 1)
2. ขอบข่ายการวิจัยในทางรัฐศาสตร์ (หน่วยที่ 2)
3. กรอบแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยในทางรัฐศาสตร์ (หน่วยที่ 3)
4. หลักและวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์ (หน่วยที่ 4)
5. การออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์ (หน่วยที่ 5)
6. การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์ (หน่วยที่ 6)
7. การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์ (หน่วยที่ 7)

แนวคิด

1. การแสวงหาความรู้ทางสังคมศาสตร์ได้รับอิทธิพลและอยู่บนพื้นฐานของปรัชญา ทั้งในส่วนของปรัชญาเชิงจริยธรรมและปรัชญาธรรมชาติ อย่างไรก็ตามในการแสวงหาความรู้ทางด้านรัฐศาสตร์ยังต้องเผชิญกับประเด็นปัญหาเชิงปรัชญา และปัญหาเชิงจริยธรรมในการศึกษาวิจัย
2. รัฐศาสตร์เป็นวิชาที่มีขอบข่ายของเนื้อหาสาระกว้างขวางเป็นอย่างมากครอบคลุมทุกส่วนของสังคม การเมือง การศึกษาวิจัยในทางรัฐศาสตร์จึงมีขอบข่ายกว้างขวางตามไปด้วย โดยการศึกษาวิจัยเพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ๆ จะครอบคลุมการศึกษาที่เกี่ยวกับความคิดทางการเมือง สถาบันทางการเมือง กลุ่มและกระบวนการทางการเมือง และพฤติกรรมทางการเมือง โดยการศึกษาวิจัยในทางรัฐศาสตร์ต้องมีการกำหนดขอบเขตการวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับหน่วยในการวิเคราะห์ ระดับของการวิจัย ระยะเวลา และพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาวิจัย สำหรับการวิจัยในทางรัฐศาสตร์มีหลายประเภท ขึ้นอยู่กับว่าใช้อะไรเป็นฐานความคิดสำหรับการแบ่ง หากแบ่งตามการวิเคราะห์ข้อมูลจะแบ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ
3. กรอบแนวคิด ทฤษฎีเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับผู้วิจัยทางรัฐศาสตร์ในการศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ที่มีความสลับซับซ้อน กรอบแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยในทางรัฐศาสตร์มีที่มาจากหลายแหล่ง ได้แก่ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และความคิดรวบยอดของผู้วิจัย โดยมีขั้นตอนในการสร้างกรอบแนวคิด ทฤษฎี คือ การทบทวนวรรณกรรม การคัดเลือกตัวแปร การระบุความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และการนำเสนอกรอบแนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด ทฤษฎีจะถูกนำมาใช้ในขั้นตอนต่างๆ ของการวิจัย ลักษณะของกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่เหมาะสมจะนำมาใช้ศึกษาวิจัยทางรัฐศาสตร์อย่างน้อยต้องมีพื้นฐานทางทฤษฎี

4. การวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์เป็นศาสตร์ของการค้นแสวงหาความรู้แขนงหนึ่งที่มีลักษณะตัดขวางเกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของนักวิจัยที่มุ่งศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมที่มีลักษณะแตกต่างไปจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ขั้นตอนสำคัญของการวิจัยเชิงคุณภาพประกอบไปด้วยการกำหนดหัวเรื่อง หรือความเป็นมาของปัญหา กรอบแนวคิด ทฤษฎี วิธีวิจัย การตีความ การสร้างข้อสรุป และการนำเสนอผลงานวิจัย ส่วนปัญหาอุปสรรคของการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์มีอยู่หลายประการ อาทิ ปัญหาด้านการวิเคราะห์ข้อมูล และการสร้างข้อสรุปทั่วไป
5. การออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการกำหนดกรอบการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพอันจะนำไปสู่การได้มาซึ่งคำตอบที่ถูกต้องเกี่ยวกับปัญหาการวิจัยที่กำหนดขึ้น โดยจะต้องมีการควบคุมความถูกต้องของการออกแบบการวิจัย โดยการใช้เกณฑ์การทดสอบ รวมทั้งสามารถที่จะเพิ่มความถูกต้องให้สูงขึ้นได้ด้วยวิธีการที่เหมาะสม การออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพที่สำคัญ ได้แก่ การออกแบบการวิจัยกรณีศึกษา การออกแบบการวิจัยเชิงพรรณนา การออกแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติ และการออกแบบการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา
6. ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์ คือ ข้อมูลที่มีลักษณะเป็นข้อความหรือเป็นการพรรณนาเป็นข้อมูลเกี่ยวกับโลกทัศน์ ความรู้ลึกลับนึกคิด ความเชื่อ ค่านิยม ตลอดจนอุดมการณ์ทางการเมือง วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์ที่สำคัญๆ ได้แก่ การสังเกตหรือการสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ และการใช้ข้อมูลจากเอกสาร ส่วนเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพมักจะประสบกับปัญหาความไม่น่าเชื่อถือของข้อมูล ความยากลำบากในการดำเนินการเพราะข้อมูลที่เก็บรวบรวมเป็นการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความเชื่อ ความหมายทางการเมือง การเก็บข้อมูลต้องดำเนินการด้วยความระมัดระวัง
7. การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์ เป็นการจำแนกหมวดหมู่ของข้อมูลให้เป็นระบบต้องวิเคราะห์ข้อมูลในขณะที่เก็บในพื้นที่ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ควรเป็นข้อมูลที่มีลักษณะเป็นข้อความหรือการพรรณนาที่บรรยายให้เห็นสภาพของปรากฏการณ์ทางการเมือง ประเภท กระบวนการขั้นตอนของเหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้น หน่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ บุคคล จนกระทั่งถึงรัฐบาลของแต่ละประเทศ ระบบการเมือง เป็นต้น วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลมีหลายวิธี อาทิ วิธีวิเคราะห์เชิงพรรณนา วิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และวิธีวิเคราะห์เชิงอุปนัย ส่วนปัญหาและอุปสรรคของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ปัญหาความลุ่มลึกของนักวิจัยในทางทฤษฎี และระเบียบวิธีวิจัย ปัญหาการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างข้อสรุป ซึ่งจะมีลักษณะข้อสรุปเฉพาะกรณี ปัญหาทัศนคติของคนในหรือคนที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ทางการเมืองนั้นโดยตรง เป็นต้น

วัตถุประสงค์

เมื่อนักศึกษาเข้ารับการสอนเสริมชุดวิชาหลักเบื้องต้นของการวิจัยทางรัฐศาสตร์ ครั้งที่ 1 แล้วนักศึกษาสามารถ

1. อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับปรัชญาและวิธีการแสวงหาความรู้ทางรัฐศาสตร์ได้
2. อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับขอบข่ายการวิจัยในทางรัฐศาสตร์ได้
3. อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยทางรัฐศาสตร์ได้
4. อธิบายหลักและวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์ได้
5. อธิบายการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์ได้
6. อธิบายการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์ได้
7. อธิบายการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์ได้

กิจกรรมการสอนเสริม

1. ประเมินผลก่อนการสอนเสริมโดยใช้แบบประเมินผลตนเองก่อนการสอนเสริมครั้งที่ 1
2. ชักชวนความเข้าใจและตอบข้อสงสัยที่เกี่ยวข้องกับชุดวิชานี้ของนักศึกษา
3. เปิดโอกาสให้นักศึกษาที่เข้ารับการสอนเสริมแสดงความคิดเห็นและซักถามปัญหา
4. ประเมินผลหลังการสอนเสริมโดยใช้แบบประเมินผลตนเองหลังการสอนเสริมครั้งที่ 1

สื่อการสอนเสริม

1. แบบประเมินผลตนเองก่อนและหลังการสอนเสริม
2. เอกสารโสตทัศนประกอบการบรรยายสรุป
3. แบบประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาที่เข้ารับการสอนเสริม

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการแสดงออกและการมีส่วนร่วมขณะที่รับการสอนเสริมของนักศึกษาที่เข้ารับการสอนเสริม
2. ดูผลการตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ตามเอกสารโสตทัศน
3. ประเมินผลความคิดเห็นส่วนรวมของนักศึกษาที่เข้ารับการสอนเสริม
4. ประเมินผลการสอนจากการตอบแบบประเมินผลตนเองทั้งก่อนและหลังการสอนเสริมตามที่กำหนดไว้

แบบประเมินผลตนเองก่อนการสอนเสริม

ครั้งที่ 1

ชุดวิชา หลักเบื้องต้นของการวิจัยทางรัฐศาสตร์

คำชี้แจง เขียนวงกลมรอบอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ปัจจุบันปรัชญาเชิงจริยธรรมเน้นศึกษาจริยธรรมในระดับปัจเจกบุคคล ซึ่งรู้จักกันในชื่อเรียกว่าอย่างไร
 - ก. สุนทรียศาสตร์
 - ข. ญาณวิทยา
 - ค. จริยศาสตร์
 - ง. ธรรมศาสตร์
 - จ. คุณวิทยา

2. นักคิดคนใดที่มีมุมมองที่สนับสนุนการสถาปนารัฐที่เข้มแข็งและสร้างความชอบธรรมให้กับรัฐสมัยใหม่
 - ก. โบแดง
 - ข. แมคเคียเวลลี
 - ค. ล็อกค
 - ง. เบนธัม
 - จ. จอห์น สจวร์ต มิลล์

3. ข้อใดเป็นผลจากการที่สังคมศาสตร์พยายามพัฒนาทฤษฎีตามแนวทางของวิทยาศาสตร์ธรรมชาติและรับเอาวิธีการศึกษาด้านนี้มาเป็นมาตรฐานในการแสวงหาความรู้
 - ก. การเกิดขบวนการศึกษาเชิงพฤติกรรมศาสตร์
 - ข. การเกิดรัฐชาติ
 - ค. การเกิดทฤษฎีเชิงอรรถประโยชน์
 - ง. การฟื้นฟูศิลปวิทยาการ
 - จ. ถูกทุกข้อ

4. ขอบข่ายของการศึกษาด้านรัฐศาสตร์จะเป็นอย่างไร ขึ้นอยู่กับการให้คำจำกัดความข้อใด
 - ก. ศาสตร์
 - ข. พฤติกรรมมนุษย์
 - ค. อุดมการณ์
 - ง. การเมือง
 - จ. ทศนคติ

5. ข้อใดคือลักษณะสำคัญของแนวคิดปรัชญาสังคมศาสตร์สำนักปฏิฐานนิยม

- ก. เน้นการอธิบายปรากฏการณ์มากกว่าการทำนาย
- ข. ปรากฏการณ์ทางสังคมเป็นสิ่งที่มนุษย์และสังคมสร้างขึ้น
- ค. การอธิบายปรากฏการณ์จะให้รายละเอียดและชี้ให้เห็นกลไกเชื่อมโยงหรือโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเหตุกับผลอย่างลึกซึ้ง
- ง. ความรู้ที่แท้จริงในทางสังคมศาสตร์ไม่มี
- จ. ความรู้ที่แท้จริงเป็นความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่สังเกตได้และสัมผัสได้

6. ข้อใดที่สะท้อนให้เห็นข้อโต้แย้งในการศึกษาทางรัฐศาสตร์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับระดับในการอธิบาย

- ก. ปัจจัยทางโครงสร้างหรือปัจจัยเกี่ยวกับผู้กระทำการเป็นสาเหตุที่แท้จริงของปรากฏการณ์ทางการเมือง
- ข. การศึกษาพฤติกรรมของระบบราชการจะมองการกระทำของระบบราชการในฐานะที่เป็นพฤติกรรมเฉพาะตัว หรือในฐานะเป็นผลมาจากพฤติกรรมของผู้นำในองค์กรแต่ละคน
- ค. การศึกษาเรื่องเพศและสิ่งแวดล้อมอาจศึกษาเป็นกรณีการเมืองได้หรือไม่
- ง. วิธีการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ธรรมชาติไม่เหมาะกับการศึกษาพฤติกรรมมนุษย์โดยเฉพาะ
- จ. การศึกษารัฐศาสตร์ควรศึกษาโดยใช้วิธีการนิรนัยหรือวิธีการอุปนัย

7. การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและผลกระทบของโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค ถือเป็นการศึกษาวิจัยเรื่องใดในทางรัฐศาสตร์

- ก. สถาบันทางการเมือง
- ข. กระบวนการทางการเมือง
- ค. กลุ่มการเมือง
- ง. แนวคิดทางการเมือง
- จ. พฤติกรรมทางการเมือง

8. การศึกษาวิจัยที่พยายามค้นหาว่าพลังที่มาจากบุคคล ความคิด สถานการณ์ สิ่งแวดล้อม ซึ่งมีผลกระทบต่อการปฏิบัติการทางการเมือง จัดเป็นการศึกษาวิจัยทางรัฐศาสตร์ด้านใด

- ก. สถาบันทางการเมืองแบบไม่เป็นทางการ
- ข. กระบวนการทางการเมือง
- ค. พฤติกรรมทางการเมือง
- ง. อุดมการณ์ทางการเมือง
- จ. กลุ่มการเมือง

9. ในการกำหนดประชากรวิจัย ควรคำนึงถึงข้อใดเป็นหลัก

- ก. ปัญหาเฉพาะเรื่องที่จะทำการศึกษา
- ข. ผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูล
- ค. ความสัมพันธ์ของผู้วิจัยกับแหล่งผู้ให้ข้อมูล
- ง. ความสำคัญของปัญหาในการวิจัย
- จ. ถูกทุกข้อ

10. ในทางสถิติศาสตร์ คุณสมบัติของตัวอย่างวิจัยเรียกว่าอะไร

- ก. ค่าประมาณการ
- ข. ภาวะสันนิษฐาน
- ค. ค่าการลุ่ม
- ง. พารามิเตอร์
- จ. สถิติ

11. ข้อใดเป็นตัวอย่างของการวิจัยระดับจุลภาค

- ก. สาเหตุของการปฏิวัติในประเทศกำลังพัฒนา
- ข. ข้อเสนอกรอบความคิดในการปฏิรูปการเมืองไทย
- ค. ความล้มเหลวของระบบรัฐสภาไทย
- ง. ทศนคติของผู้ใช้แรงงานต่อนโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ
- จ. พัฒนาการของการเมืองไทยหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

12. ข้อใดคือความสำคัญของกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยทางรัฐศาสตร์

- ก. แสดงถึงความสามารถของนักวิจัยที่จะสามารถศึกษาวิจัยเรื่องที่เลือกขึ้นมาได้
- ข. เป็นส่วนที่จะต้องใช้ประกอบในการขอทุนสนับสนุนการวิจัย
- ค. ช่วยทำให้รู้ว่าประชากรวิจัยและกลุ่มตัวอย่างคือใคร
- ง. ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถกำหนดประเด็นวิจัยได้ชัดเจนครอบคลุมมากยิ่งขึ้น
- จ. ช่วยให้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้อย่างเป็นระบบ

13. การดำเนินการเพื่อให้รู้ว่ามีการศึกษาในเรื่องที่กำลังจะศึกษาแล้วหรือไม่อย่างไร มีแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะศึกษาอย่างไร เพื่อนำไปสร้างกรอบแนวคิด ทฤษฎีสำหรับการวิจัยต่อไป เรียกว่าการทำอะไร

- ก. การสำรวจแหล่งข้อมูล
- ข. การรวบรวมเอกสาร
- ค. การนิรนัยทฤษฎี
- ง. การอุปนัยทฤษฎี
- จ. การสำรวจวรรณกรรม

14. ข้อใด**ไม่**จัดเป็นขั้นตอนของการสร้างกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยทางรัฐศาสตร์
- การทบทวนวรรณกรรม
 - การคัดเลือกตัวแปร
 - การระบุความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร
 - การเสนอกรอบแนวคิด
 - การกำหนดประชากรวิจัยและกลุ่มตัวอย่าง
15. กรอบแนวคิด ทฤษฎีที่เหมาะสมในการวิจัยทางรัฐศาสตร์ควรมีลักษณะอย่างไร
- มีพื้นฐานทางทฤษฎี
 - มีลักษณะของความตรงประเด็น
 - ง่ายไม่สลับซับซ้อน
 - สร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่
 - ถูกทุกข้อ
16. ในการวิจัยทางรัฐศาสตร์อาจนำกรอบแนวคิดมาใช้ในขั้นตอนใดของการวิจัยได้บ้าง
- การกำหนดหัวข้อและประเด็นวิจัย
 - การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - การวิเคราะห์ข้อมูล
 - การอภิปรายผล
 - ถูกทุกข้อ
17. การวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์ เป็นการศึกษาปรากฏการณ์ทางการเมืองที่มุ่งไปที่ข้อใดเป็นสำคัญ
- กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเมือง
 - ประวัติศาสตร์การเมือง
 - ปัจจัยด้านโลกทัศน์ความคิดทางการเมือง
 - ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับสังคม
 - ความสอดคล้องต้องกันของความคิดเห็นทางการเมือง
18. การวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์ได้ยึดถือปรัชญาข้อใดเป็นปรัชญาพื้นฐานในการแสวงหาความรู้
- สำนักประโยชน์นิยม
 - สำนักปรากฏการณ์วิทยา
 - สำนักประจักษ์วาท
 - สำนักพฤติกรรมนิยม
 - สำนักซ้ายใหม่

19. ข้อใดคือลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์

- ก. จะต้องมีการตั้งสมมติฐานก่อนการวิจัยเสมอ
- ข. อาจเป็นการศึกษาปรากฏการณ์การเมืองแบบเจาะลึกหรือกว้างๆ ก็ได้
- ค. ให้ความสำคัญกับแหล่งข้อมูลมากกว่าความหมายของข้อมูล
- ง. ให้ความสำคัญกับปัจจัยหรือตัวแปรทางด้านวัฒนธรรม ความรู้สึนึกคิด แรงจูงใจ ความเชื่อ ค่านิยม
- จ. เป็นการศึกษาโดยยึดทฤษฎีแนวคิดในแนวคิดหนึ่ง

20. ข้อใดคือหน่วยระดับสังคมในการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์

- ก. อัตราความเป็นเมือง
- ข. พรรคการเมือง
- ค. ระดับการศึกษาโดยเฉลี่ย
- ง. หมู่บ้าน
- จ. คณะกรรมการการเลือกตั้ง

21. ข้อใดคือเหตุผลสำคัญที่สุดที่ทำให้การวิจัยเชิงคุณภาพมีปัญหาในการสร้างข้อสรุปทั่วไป

- ก. มีการปรับสมมติฐานตลอดเวลา
- ข. ยึดทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งเท่านั้นในการศึกษา
- ค. มีหน่วยในการวิเคราะห์น้อย
- ง. มีการนำเสนอข้อมูลในเชิงพรรณนา
- จ. ไม่ได้อิงวิธีการทางสถิติ

22. ข้อใดคือลักษณะเด่นของการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ

- ก. เน้นที่ความสัมพันธ์หรือปฏิสัมพันธ์เชิงการเมืองของบุคคลภายในชุมชนหรือภายในวัฒนธรรมหนึ่งๆ
- ข. มุ่งควบคุมสภาพการณ์ทางการเมือง
- ค. มุ่งคาดการณ์สภาพการณ์ทางการเมือง
- ง. จำกัดวิธีการที่จะใช้ในการทำความเข้าใจสภาพการณ์ทางการเมืองที่เป็นอยู่จริง
- จ. ถูกทุกข้อ

23. ข้อใดไม่ควรกระทำในการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ

- ก. ใช้วิธีการปฏิสัมพันธ์เชิงสังคมเป็นหลัก
- ข. ให้ความสำคัญกับการตีความ
- ค. ต้องคงสภาพเดิมของสิ่งที่ต้องการศึกษาเอาไว้
- ง. การออกแบบการสุ่มตัวอย่างและขนาดของตัวอย่างที่ศึกษาจะยึดตามปรากฏการณ์ที่ต้องการศึกษาเป็นหลัก
- จ. ต้องแยกขั้นตอนการออกแบบการเก็บข้อมูลและการออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับก่อนหลัง

24. ข้อใดจัดเป็นขั้นตอนของการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ

- ก. การกำหนดเป้าหมาย
- ข. การกำหนดบริบทของแนวคิดทฤษฎี
- ค. การระบุคำถามการวิจัย
- ง. การกำหนดระเบียบวิธีวิจัย
- จ. ถูกทุกข้อ

25. ข้อใดคือเกณฑ์ที่อาจจะนำมาทดสอบความถูกต้องของการวิจัยเชิงคุณภาพได้

- ก. ระยะเวลาในการทำวิจัย
- ข. จำนวนตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
- ค. ความคงเส้นคงวา
- ง. ความยากง่ายของการทำวิจัย
- จ. จำนวนผู้เข้าร่วมทำการวิจัย

26. การเพิ่มความถูกต้องของการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพอาจทำได้โดยให้มีการตรวจสอบจากบุคคลกลุ่มใด

- ก. ผู้ให้ข้อมูล
- ข. ผู้ร่วมอาชีพ
- ค. บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
- ง. ข้อ ก และ ข ถูก
- จ. ถูกทุกข้อ

27. การออกแบบการวิจัยเพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาการปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพขององค์กรหรือชุมชน เรียกว่า การออกแบบการวิจัยอะไร

- ก. การออกแบบการวิจัยกรณีศึกษา
- ข. การออกแบบการวิจัยเชิงพรรณนา
- ค. การออกแบบการวิจัยองค์กร
- ง. การออกแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติ
- จ. การออกแบบการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา

28. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับลักษณะข้อมูลเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์

- ก. อาจเป็นตัวเลขหรือไม่ก็ได้ เพียงแต่ไม่สามารถนำไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไปได้
- ข. มีลักษณะของข้อความหรือเป็นการพรรณนาที่บรรยายให้เห็นสภาพของปรากฏการณ์ ประเภทกระบวนการ และขั้นตอนของเหตุการณ์
- ค. เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่จำกัดความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล
- ง. ต้องเป็นข้อมูลที่มีความเป็นกลางในแง่ของแหล่งและความหมายของข้อมูลจากทัศนคติของผู้ให้ข้อมูล
- จ. ข้อ ก และ ข ถูก

29. ข้อใดคือจุดเน้นของการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์

- ก. เน้นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ลึกซึ้งและรอบด้าน
- ข. เน้นความเป็นมนุษย์ของผู้วิจัยและผู้ถูกวิจัย
- ค. เน้นการให้ผู้วิจัยออกไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง
- ง. เน้นการเก็บข้อมูลขนาดเล็กหรือข้อมูลจำนวนน้อย
- จ. ถูกทุกข้อ

30. การสังเกตโดยการที่ผู้วิจัยเข้าไปอยู่อาศัยในชุมชนที่ศึกษาให้นานที่สุด และพยายามใช้ชีวิตประจำวันให้เหมือนประชากรที่ทำการศึกษาทั่วไป เรียกว่าอะไร

- ก. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม
- ข. การสังเกตแบบเบ็ดเสร็จ
- ค. การสังเกตแบบเชิงสัมผัส
- ง. การสังเกตเชิงประจักษ์
- จ. การสังเกตแบบประสบการณ์ตรง

31. ข้อใดจัดเป็นตัวอย่างของเอกสารชั้นต้น

- ก. รายงานการประชุม
- ข. หนังสือพิมพ์รายวัน
- ค. ประกาศต่างๆ
- ง. บทความทางวิชาการ
- จ. นิตยสาร

32. ข้อใดคือตัวอย่างของตัวแปร

- ก. ความเสมอภาคในการเลือกตั้ง
- ข. จำนวนผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง
- ค. จำนวนหนังสือพิมพ์ในเมืองหลวงที่มีเจ้าของไม่ซ้ำกัน
- ง. จำนวนหน่วยเลือกตั้ง
- จ. จำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละเขต

33. ในการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์ ปัจจัยข้อใดที่ถือเป็นส่วนสำคัญที่สุดในการทำความเข้าใจปรากฏการณ์หรือสภาพปัญหาทางการเมือง

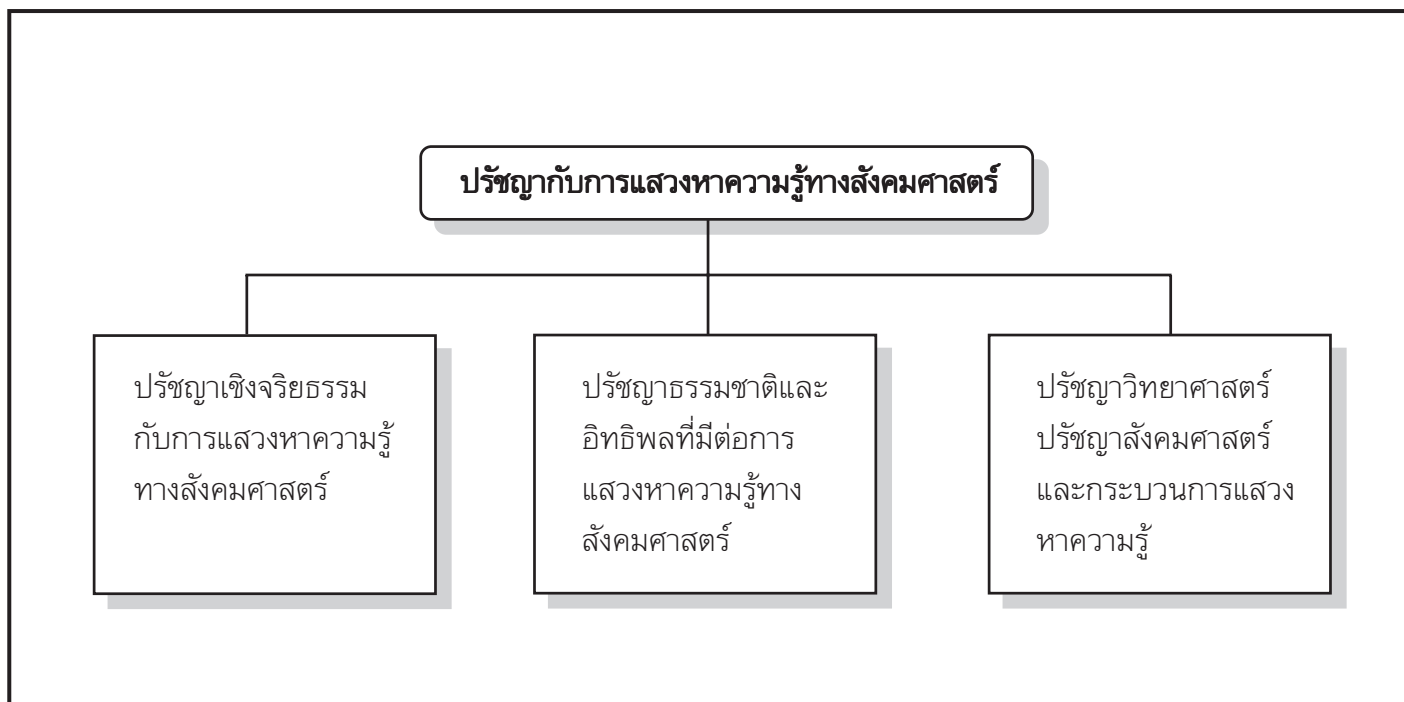
- ก. จำนวนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ดังกล่าว
- ข. ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย
- ค. ความสัมพันธ์ใกล้ชิดของผู้วิจัยกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ดังกล่าว
- ง. บริบทหรือสภาพแวดล้อมที่ปรากฏการณ์หรือปัญหาทางการเมืองนั้นเกี่ยวข้องอยู่
- จ. บทบาทของผู้วิจัยที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ดังกล่าว

34. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับลักษณะการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์
- ก. ต้องวิเคราะห์ข้อมูลขณะที่เก็บในพื้นที่
 - ข. เป็นการวิเคราะห์โดยอาจจะอาศัยกรอบแนวคิด ทฤษฎีหรือไม่ก็ได้
 - ค. เป็นการวิเคราะห์ที่แบ่งออกเป็นขั้นตอนตายตัว
 - ง. เป็นกระบวนการที่แยกออกจากกระบวนการเก็บข้อมูลอย่างชัดเจน
 - จ. ถูกทุกข้อ
35. การนำข้อมูลที่มีการเก็บรวบรวมมาเรียบเรียงแล้วมาจัดให้อยู่ในระเบียบเพื่อจะนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลจัดเป็นขั้นตอนใดของการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์
- ก. การตรวจสอบข้อมูล
 - ข. การทบทวนข้อมูล
 - ค. การจัดกระทำข้อมูล
 - ง. การสรุปข้อมูล
 - จ. การแสดงข้อมูล
36. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับหน่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์
- ก. เหมือนกับหน่วยในการวิเคราะห์ในการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐประศาสนศาสตร์
 - ข. เหมือนกับหน่วยในการวิเคราะห์ในการวิจัยเชิงคุณภาพในทางสังคมวิทยา
 - ค. จำกัดอยู่เฉพาะบุคคล เช่น ผู้นำทางการเมือง นักการเมือง เป็นต้น
 - ง. หน่วยในการวิเคราะห์ที่มีตั้งแต่ขนาดเล็กที่สุดไปจนถึงขนาดใหญ่ที่สุดก็ได้ คือ ตั้งแต่บุคคลถึงรัฐและระบบการเมือง เป็นต้น
 - จ. หน่วยในการวิเคราะห์ไม่จำเป็นต้องอิงกรอบแนวคิด ทฤษฎีเหมือนในทางสังคมวิทยา
37. ข้อใดคือลักษณะเด่นของการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพเชิงอุปนัย
- ก. เป็นการแจแนับ “แนวคิด” ที่เป็นประเด็นของการศึกษาตามที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์
 - ข. มีการนำข้อมูลมาจัดเรียงตามลำดับเวลา
 - ค. เป็นการวิเคราะห์ที่มุ่งศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ทางการเมือง
 - ง. เป็นการนำเอาข้อมูลที่ได้รับจากการจัดเก็บรวบรวม “มาลด” หรือ “มาตัดทอน” เพื่อให้ประเด็นศึกษา มีความชัดเจน
 - จ. เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพระดับพื้นฐาน

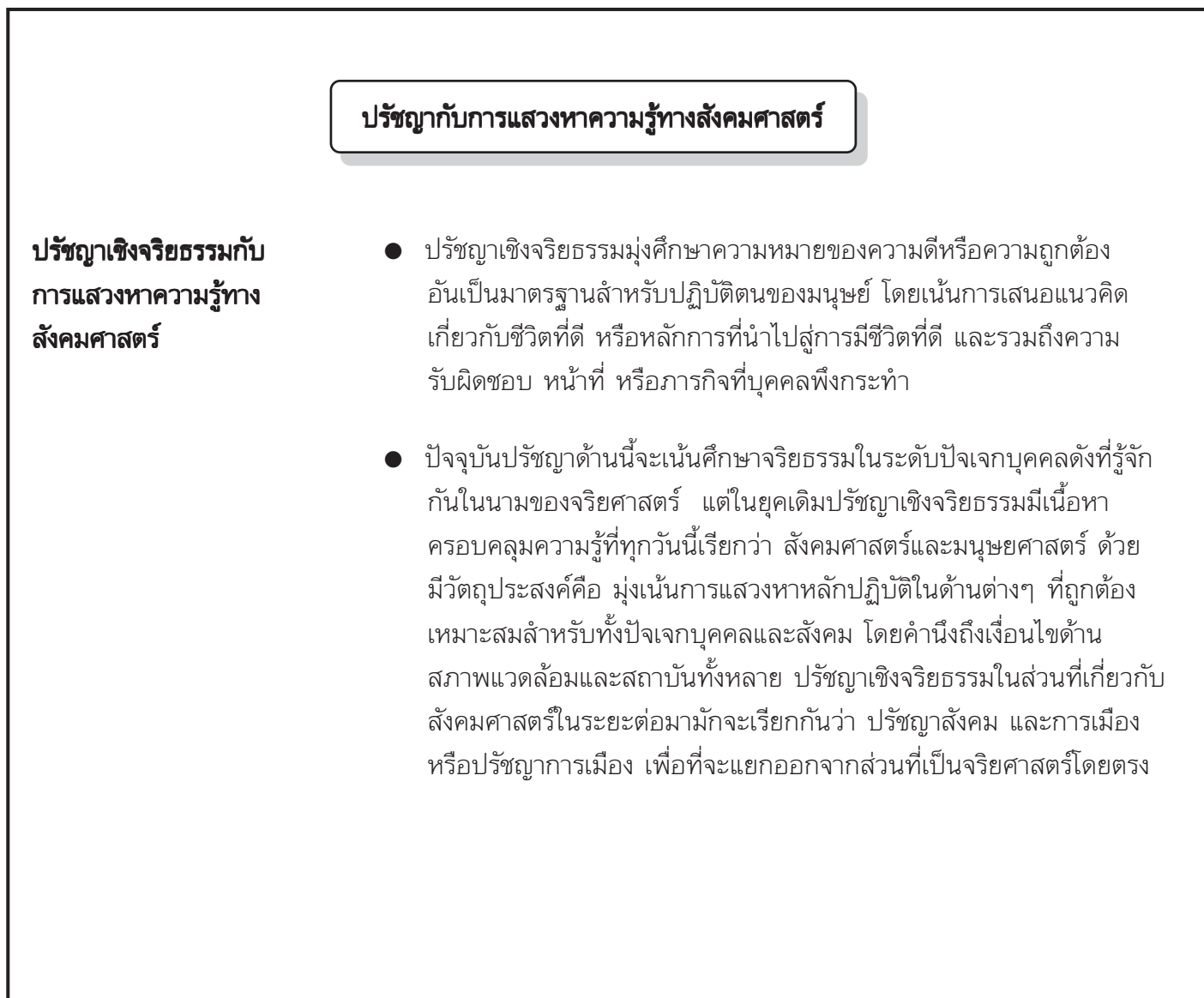
38. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์

- ก. นักวิจัยไม่จำเป็นต้องมีพื้นฐานทางทฤษฎีและกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย
- ข. ข้อสรุปที่ได้มีลักษณะเป็นข้อสรุปเฉพาะกรณี ความน่าเชื่อถือจึงมักมีน้อยกว่าการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ
- ค. ทำได้ยากกว่าการวิจัยเชิงปริมาณเพราะไม่มีการใช้สถิติเข้าช่วย
- ง. นักวิจัยต้องตัดข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติของคนในที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ทางการเมืองนั้นๆ โดยตรง
- จ. ไม่มีปรากฏการณ์ที่เป็นรูปธรรมให้ศึกษา ทำให้ศึกษาได้ยาก

ไสตท์ศน์ # 1.1

ไสตท์ศน์ # 1.2

ไสตท์ส # 1.2 (ต่อ)

- โดยทั่วไปแนวคิดและข้อถกเถียงหลักในการศึกษาด้านปรัชญาสังคมและการเมืองเป็นปัญหาเกี่ยวกับวิธีการที่ควรจะใช้สำหรับจัดระเบียบสังคมเพื่อสร้างสังคมและรัฐที่ดี ปรัชญาสังคมและการเมืองจึงมีเนื้อหาเชิงจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับทางสังคมศาสตร์ยุคปัจจุบันทุกสาขา อย่างไรก็ตามก็ต้องการความรู้เหล่านี้ไม่ได้แยกกันเป็นส่วนๆ แต่เชื่อมโยงกันเป็นข้อเสนอแนะและหลักปฏิบัติในการสร้างสรรค์สังคมและรัฐที่ดี
- สิ่งสำคัญที่สังคมศาสตร์แต่ละสาขาได้รับมาจากปรัชญาเชิงจริยธรรม คือ มุมมองและแนวคิดเชิงทฤษฎี ซึ่งสามารถพัฒนาไปเป็นตัวแบบหรือแนวการศึกษาวิเคราะห์ สำหรับอธิบายหรือทำความเข้าใจพฤติกรรมและปรากฏการณ์ทางสังคม ทั้งนี้เพราะฐานคติ (assumption) และทิศทางความคิดในการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ที่ปรากฏอยู่ในองค์ความรู้ทางสังคมศาสตร์ยุคปัจจุบันเป็นสิ่งที่เราได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดและมุมมองในปรัชญาเชิงจริยธรรมเป็นส่วนใหญ่

ปรัชญาธรรมชาติและอิทธิพลที่มีต่อการแสวงหาความรู้ทางสังคมศาสตร์

- การแยกองค์ความรู้ทางปรัชญาตามเป้าหมายในการศึกษาเป็นปรัชญาธรรมชาติและปรัชญาจริยธรรมตั้งแต่ยุคกรีกโบราณ ไม่ได้ทำให้การแสวงหาความรู้ทั้งสองสาขาคัดขาดออกจากกันแต่ประการใด อันที่จริงปรัชญาธรรมชาติซึ่งประสบความสำเร็จในการพัฒนาแนวคิดทางทฤษฎีและวิธีการศึกษาปรากฏการณ์มากกว่านั้น มีอิทธิพลต่อปรัชญาเชิงจริยธรรมทั้งด้านวิธีการแสวงหาความรู้และด้านแนวคิดเชิงทฤษฎีมาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งนับตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 17 เป็นต้นมา
- วิธีการแสวงหาความรู้ที่เรียกกันในปัจจุบันว่าวิธีการทางวิทยาศาสตร์เริ่มก่อตัวขึ้นในวงการศึกษาด้านปรัชญาธรรมชาติตั้งแต่ยุคกรีกโบราณ เช่นเพลโตนำเอาหลักการทางคณิตศาสตร์และตรรกวิทยาไปใช้ในการแสวงหาความรู้และการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างเหตุกับผลแบบสัจนิยมของเขา ซึ่งนับได้ว่าเป็นรากฐานของทั้งวิธีการศึกษาทางวิทยาศาสตร์และปรัชญาวิทยาศาสตร์ ส่วนอริสโตเติลริเริ่มนำเอาวิธีการอุปนัย-นิรนัยมาใช้ในการกระบวนการแสวงหาความรู้ และเห็นว่าการสังเกตและการศึกษาเชิงประจักษ์นำไปสู่การค้นพบหลักการต่างๆ ที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์และหลักการเหล่านี้ก็จะกลายเป็นทฤษฎีที่นำมาใช้ในการศึกษาปรากฏการณ์ในเชิงประจักษ์ต่อไป เป็นต้น

ไสตท์ส # 1.2 (ต่อ)

- พัฒนาการขององค์ความรู้ด้านปรัชญาธรรมชาติชะลอตัวลงหลังจากกรีกโบราณหมดอำนาจ ก่อนที่จะกลับมาฟื้นตัวขึ้นในสังคมตะวันตกอีกครั้งหนึ่งในราวคริสต์ศตวรรษที่ 16 และขยายตัวอย่างมาก ความก้าวหน้าของปรัชญาธรรมชาติยุคใหม่ทำให้แนวคิด หลักเหตุผลและวิธีการศึกษาของปรัชญาด้านนี้มีอิทธิพลต่อการศึกษาปรัชญาเชิงจริยธรรมค่อนข้างมาก ความพยายามของสังคมศาสตร์สาขาต่างๆ ที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นศาสตร์ในลักษณะเดียวกับวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ ผลักดันให้สังคมศาสตร์พยายามพัฒนาทฤษฎีตามแนวทางของวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ และรับเอาวิธีการศึกษาด้านนี้มาเป็นมาตรฐานในการแสวงหาความรู้ ผลที่ตามมาจากความพยายามดังกล่าวก็คือ การเกิดขบวนการศึกษาเชิงพฤติกรรมศาสตร์ในทศวรรษ 1950 ที่รับเอาแนวคิดและกระบวนการแสวงหาความรู้แบบวิทยาศาสตร์ธรรมชาติมาใช้อย่างเต็มที่ ถึงแม้ว่าหลังทศวรรษ 1970 อิทธิพลดังกล่าวจะลดลงไปก็ตาม แต่วิธีการแสวงหาความรู้แบบวิทยาศาสตร์ธรรมชาติก็ยังคงครอบงำการศึกษาด้านสังคมศาสตร์ผ่านแนวคิดทางทฤษฎีและปรัชญาวิทยาศาสตร์อยู่ค่อนข้างมาก

ปรัชญาวิทยาศาสตร์ ปรัชญาสังคมศาสตร์ และกระบวนการแสวงหา ความรู้

- บทบาทของปรัชญาในกระบวนการแสวงหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และสังคมศาสตร์ได้เปลี่ยนไปหลังจากวิทยาศาสตร์ธรรมชาติและสังคมศาสตร์แยกตัวออกจากปรัชญาธรรมชาติและปรัชญาเชิงจริยธรรม ปรัชญาไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์ความรู้ทั้งสองด้านโดยตรงอีกต่อไป แต่กลับมามีบทบาทในการศึกษาและทำความเข้าใจความเป็นศาสตร์ (science) ของทั้งวิทยาศาสตร์ธรรมชาติและสังคมศาสตร์มากขึ้น โดยการนำแนวคิดด้านปรัชญาความรู้ รวมทั้งมุมมองด้านเทววิทยา (ปรัชญาหรือทฤษฎีที่ว่าด้วยธรรมชาติของสิ่งที่เป็นอยู่หรือธรรมชาติของความเป็นจริง) และระเบียบวิธีวิทยามาปรับใช้กับองค์ความรู้ที่พัฒนาจนกลายเป็นศาสตร์
- ส่วนปรัชญาวิทยาศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งที่ศาสตร์สาขาต่างๆ ควรจะกระทำในการแสวงหาความรู้ที่เป็นวิทยาศาสตร์ เนื้อหาสาระของการศึกษาด้านนี้จึงเป็นเรื่องของกระบวนการและโครงสร้างการแสวงหาความรู้ของศาสตร์ทั้งหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิเคราะห์กระบวนการและหลักเหตุผลเชิงตรรกวิทยาที่ใช้ในการอธิบายเชิงวิทยาศาสตร์ ด้วยเหตุนี้การศึกษาด้านปรัชญาวิทยาศาสตร์จึงมักจะครอบคลุมประเด็นหลักในการค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ อาทิ การอธิบาย การหาสาเหตุของปรากฏการณ์ การพิสูจน์และการทดสอบแนวคิด สมมติฐาน กฎและทฤษฎี อย่างไรก็ตามการนำองค์ความรู้ทางปรัชญาวิทยาศาสตร์มาใช้กับองค์ความรู้สาขาต่างๆ จำเป็นต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างสาขาวิชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างศาสตร์สองสาขาหลัก คือ วิทยาศาสตร์ธรรมชาติและสังคมศาสตร์

ไฮสทอรี่ # 1.2 (ต่อ)

- สำหรับปรัชญาสังคมศาสตร์มักจะเน้นพิจารณาปัญหาสำคัญในการแสวงหาความรู้ทางสังคมศาสตร์ เช่น หลักเกณฑ์ในการอธิบายที่ดีในทางสังคมศาสตร์ ความแตกต่างระหว่างสังคมศาสตร์กับวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ วิธีการในการศึกษาวิจัยทางสังคมศาสตร์ กระบวนการเชิงประจักษ์ในการประเมินความถูกต้องของการอธิบายในทางสังคมศาสตร์ ปัญหาการลดทอนในการอธิบายในทางสังคมศาสตร์ ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลระหว่างปรากฏการณ์ทางสังคมทั้งหลาย และบทบาทของทฤษฎีในการอธิบายทางสังคมศาสตร์ เป็นต้น
- ปรัชญาสังคมศาสตร์มีข้อโต้แย้งเชิงปรัชญาคำว่า ภาววิทยา และระเบียบวิธีวิทยาอยู่มาก ทำให้กระบวนการแสวงหาความรู้ทางด้านสังคมศาสตร์มีความหลากหลายในวิธีการและกระบวนการแสวงหาความรู้ค่อนข้างมาก เมื่อเทียบกับกรณีของวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ ทั้งนี้เพราะข้อโต้แย้งทางสังคมศาสตร์ว่าสภาพและขอบข่ายในการศึกษาควรจะเป็นอย่างไร ความรู้ของศาสตร์ของแต่ละด้านเชื่อมโยงกับความเป็นจริงเพียงใด ความรู้ที่เพิ่มขึ้นทำให้ทราบความเป็นจริงมากขึ้นหรือไม่ อะไรคือรูปแบบของการอธิบายความเป็นจริงที่ถูกต้อง และที่สำคัญก็คือ อะไรคือความเป็นจริง มีอยู่มากมายและหาข้อยุติได้ยาก สิ่งเหล่านี้เป็นผลมาจากธรรมชาติของสาขาวิชาการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ซึ่งมีชีวิตจิตใจและสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ ส่งผลให้สังคมศาสตร์มีปัญหาในการแสวงหาความรู้มากกว่าวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ

ข้อโต้แย้งด้านปรัชญาสังคมศาสตร์ในการศึกษาทางรัฐศาสตร์

ความเป็นศาสตร์ ของรัฐศาสตร์

- ปัญหาในเรื่องนี้คือ รัฐศาสตร์มีความเป็นศาสตร์เพียงไร (ศาสตร์ในที่นี้คือ องค์ความรู้ที่ไม่เพียงพรรณนาและอธิบายปรากฏการณ์ได้เท่านั้น แต่ยังต้องสามารถทำนายปรากฏการณ์บางอย่างได้อีกด้วย หรืออีกด้านหนึ่ง คือ กระบวนการหาความรู้ย่อมมีระเบียบแบบแผนหรืออย่างจริงจังและรอบด้าน) บางคนมองว่ารัฐศาสตร์เป็นศาสตร์แบบวิทยาศาสตร์ธรรมชาติได้ บางคนมองว่าไม่เป็นศาสตร์เพราะเป็นการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ องค์ความรู้ในทางรัฐศาสตร์นั้นไม่ชัดเจนแน่นอนเหมือนกับองค์ความรู้ทางด้านฟิสิกส์หรือเคมี ความแตกต่างและหลากหลายของมุมมองดังกล่าวนำไปสู่แนวคิดด้านระเบียบวิธีวิทยาที่ผิดแผกกันมากบ้างน้อยบ้าง ด้วยเหตุนี้การแสวงหาความรู้ทางรัฐศาสตร์ในยุคปัจจุบันจึงเผชิญกับปัญหาความไม่ลงรอยกันในด้านวิธีการศึกษามากขึ้น

ปัญหาข้อบ่งชี้ในการ ศึกษาด้านรัฐศาสตร์

- ข้อบ่งชี้ของการศึกษาทางรัฐศาสตร์จะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับกรอบการให้คำจำกัดความการเมืองว่า คืออะไร หรือเป็นอย่างไร และอะไรที่เกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง ในอดีตปัญหาเกี่ยวกับข้อบ่งชี้การศึกษาด้านรัฐศาสตร์ไม่เป็นประเด็นที่มีการโต้แย้งกันมากนัก เนื่องจากการศึกษาด้านนี้แต่ละช่วงมักจะมีแนวการศึกษาใดแนวการศึกษาหนึ่งครอบงำอยู่ เช่น การศึกษาเชิงปรัชญาการเมือง การศึกษาเชิงสถาบัน การศึกษาเชิงพฤติกรรมศาสตร์ เป็นต้น มุมมองที่มีต่อการเมืองและสิ่งที่เป็นเรื่องการเมืองจึงมักจะไม่แตกต่างกันแต่การเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบัน ทำให้รัฐศาสตร์ยุคหลังพฤติกรรมศาสตร์มีแนวคิดและมุมมองในการศึกษาการเมืองที่หลากหลาย และทำให้ประเด็นที่เคยอยู่นอกขอบเขตการเมืองเป็นเรื่องการเมืองมากขึ้น เช่น การเมืองเรื่องเพศและสิ่งแวดล้อม รัฐศาสตร์จึงมีข้อโต้แย้งในเรื่องของขอบข่ายการศึกษามากขึ้น นักรัฐศาสตร์แต่ละกลุ่มตีความสิ่งที่เป็นการเมืองไม่ตรงกัน และต่างฝ่ายต่างก็ยืนยันในความถูกต้องของมุมมองของตน ขอบเขตในการแสวงหาความรู้ทางรัฐศาสตร์ในยุคปัจจุบันจึงมีความชัดเจนน้อยลงเมื่อเทียบกับในอดีต

วิธีการแสวงหาความรู้ทางรัฐศาสตร์

- มีการโต้แย้งระหว่างสำนักคิด 3 สำนักหลัก คือ
 1. ปณิธานนิยมเชิงตรรกวิทยาหรือประจักษ์นิยมเชิงตรรกวิทยา เน้นความรู้ที่แท้จริงเป็นความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่สังเกตได้และสัมผัสได้ มุ่งพิสูจน์ความถูกต้องขององค์ความรู้โดยการพิสูจน์ทฤษฎี ใช้การอธิบายที่เรียกว่า การอธิบายเชิงนิรนัยโดยอาศัยกฎเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ การแสวงหาความรู้แบบนี้มีอิทธิพลอย่างมากต่อการศึกษาวิจัยในด้านพฤติกรรมการเมืองตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สอง
 2. แนวคิดสังคมนิยมเห็นว่าสิ่งต่างๆ ที่เป็นเป้าหมายในการแสวงหาความรู้เป็นสิ่งที่อยู่ตามธรรมชาติ การแสวงหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องใดเป็นเพียงการหาความจริงว่าสภาพหรือธรรมชาติของมันเป็นอย่างใด และมีปัจจัยใดเป็นกลไกทำให้สิ่งนั้นเกิดขึ้น เน้นการอธิบายปรากฏการณ์มากกว่าการทำนาย ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เป็นสาเหตุกับปรากฏการณ์ที่เป็นผลตามมา
 3. ปรัชญาการตีความหรือการวิเคราะห์เชิงการตีความ เชื่อว่าความรู้ที่แท้จริงในทางสังคมศาสตร์ไม่มี ปรากฏการณ์ทางสังคมเป็นสิ่งที่มนุษย์และสังคมสร้างขึ้น ความจริงเกี่ยวกับปรากฏการณ์จะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับว่าผู้คนในสังคมเข้าใจหรือให้ความหมายปรากฏการณ์นั้นในแง่ใด
- จากมุมมองที่ต่างกันทำให้เกิดข้อโต้แย้งและความหลากหลายในการแสวงหาความรู้ทางสังคมศาสตร์และรัฐศาสตร์ในแง่ระเบียบวิธีวิทยา
- ปณิธานนิยมและสังคมนิยมเชื่อว่าวิธีการทางวิทยาศาสตร์สามารถนำมาใช้ในสังคมศาสตร์ได้ (วิธีเชิงปริมาณ) แนวคิดการตีความเห็นว่าวิธีการทางวิทยาศาสตร์ไม่สอดคล้องกับการศึกษาด้านสังคมศาสตร์ (วิธีเชิงคุณภาพ)
- ปณิธานนิยมเน้นการแสวงหาความรู้ที่นำไปสู่การทำนายปรากฏการณ์เป็นหลัก โดยไม่คำนึงว่าแนวคิดทางทฤษฎีจะสมจริงหรือไม่ สังคมนิยมมุ่งเน้นอธิบายรายละเอียดของปรากฏการณ์โดยเน้นความสมจริง และพยายามฉายภาพความสัมพันธ์ระหว่างเหตุกับผลอย่างชัดเจน ตลอดจนพยายามเสนอแนวคิดทางทฤษฎีที่ซับซ้อนและเป็นนามธรรมมาใช้ในการอธิบาย

ไสตท์ศน์ # 1.3 (ต่อ)

แนวทางในการอธิบาย

- การอธิบายสาเหตุของพฤติกรรมหรือปรากฏการณ์ทางการเมืองมี 2 แนวทาง คือ
 1. การอธิบายในแง่โครงสร้าง เชื่อว่าพฤติกรรมทางการเมืองหรือปรากฏการณ์ทางการเมืองส่วนใหญ่เป็นผลมาจากโครงสร้างความสัมพันธ์ด้านต่างๆ ในสังคมที่แวดล้อมมนุษย์อยู่
 2. การอธิบายจากตัวผู้กระทำการ เชื่อว่าพฤติกรรมทางการเมืองที่มนุษย์หรือองค์กรแสดงออกมาเป็นผลมาจากความต้องการของผู้กระทำโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากลักษณะทางจิตวิทยา หรือมาจากการคิดคำนวณ ผลได้ผลเสียที่จะตามมาจากการตัดสินใจ ความแตกต่างระหว่างสองแนวทางนี้ก่อให้เกิดปัญหาว่า อะไรคือสาเหตุที่แท้จริงของพฤติกรรมหรือปรากฏการณ์ทางการเมือง ระหว่างปัจจัยทั้งสองด้านอะไรเป็นปัจจัยหลักหรือปัจจัยรอง และระหว่างโครงสร้างกับการกระทำ อะไรเกิดก่อนหลัง หรืออะไรกำหนดขอะไรกันแน่ และมีอิทธิพลต่อกันอย่างไรระดับในการอธิบายปรากฏการณ์ทางการเมือง
- ข้อโต้แย้งในประเด็นนี้มาจากแนวคิดด้านระเบียบวิธีวิทยาที่มีมุมมองตรงกันข้าม 2 แนวคิด คือ การอธิบายจากระดับปัจเจกบุคคล และการอธิบายจากระดับหน่วยรวม (กลุ่มคน องค์กร รัฐ สังคม หรือโลก)
- ปัญหาที่สืบเนื่องมาคือ ควรจะใช้แนวคิดทางทฤษฎีที่มีมุมมองระดับใดจึงจะเหมาะกับการอธิบายพฤติกรรมหรือปรากฏการณ์ทางสังคมระดับต่างๆ

ปัญหาเชิงจริยธรรมในการศึกษาวิจัยทางรัฐศาสตร์

ปัญหาที่มีต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

- ในระดับตัวบุคคล ปัญหาด้านจริยธรรมที่สำคัญที่สุดเป็นปัญหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ศึกษาวิจัยกับบุคคลที่เป็นแหล่งข้อมูล การเก็บข้อมูลของผู้ศึกษาอาจก่อให้เกิดผลที่ไม่พึงปรารถนา หรือความเสียหายที่อาจจะเกิดกับบุคคลที่เป็นแหล่งข้อมูล
- ในทางจริยศาสตร์มีแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมในการวิจัยอยู่ 2 ด้าน คือ ทฤษฎีภาระหน้าที่ และทฤษฎีผลที่ตามมา ทฤษฎีภาระหน้าที่ (คานท์ เห็นว่าจริยธรรมควรมีรากฐานมาจากภาระรับผิดชอบที่มีต่อผู้อื่น นักวิจัยต้องเคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้ให้ข้อมูล แม้ว่าอาจจะก่อให้เกิดปัญหาในการวิจัยอยู่บ้างก็ตาม) ทฤษฎีผลที่ตามมา (มิลล์ เห็นว่าคนเราควรจะทำในสิ่งที่มีผลเสียน้อยที่สุดและได้รับผลดีมากที่สุด การวิจัยใดที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องเพียงเล็กน้อย แต่เป็นประโยชน์อย่างมากต่อคนส่วนใหญ่ย่อมสามารถทำได้)
- ปัญหาข้อโต้แย้งทางจริยธรรมในการวิจัย คือ การวิจัยที่คำนึงถึงประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ในหลายกรณีมักจะละเมิดสิทธิ เสรีภาพ และความเป็นส่วนตัวของคนส่วนน้อยที่เป็นแหล่งข้อมูลอย่างรุนแรง และในทางกลับกันการคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของผู้ให้ข้อมูลมากเกินไปหลายครั้งก็มักจะทำให้ไม่ได้ข้อมูลที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาวิจัยที่เป็นประโยชน์
- หลักจริยธรรม 4 ประการ ที่นักวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับการทำวิจัยที่ไม่ละเมิดจริยธรรม
 1. การเคารพความเป็นอิสระของผู้เป็นแหล่งข้อมูล
 2. การคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดแก่คนส่วนใหญ่
 3. การไม่ก่อให้เกิดผลร้ายต่อผู้ที่เป็นแหล่งข้อมูล
 4. การปฏิบัติต่อผู้เกี่ยวข้องกับการวิจัยอย่างยุติธรรม ในการวิจัยที่ดี ผู้ที่มีส่วนร่วมในโครงการวิจัยที่มีสถานะเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นผู้ร่วมวิจัย ผู้ช่วยวิจัย หรือผู้เป็นแหล่งข้อมูลควรได้รับผลประโยชน์ตามสัดส่วนที่พึงมีพึงได้อย่างเท่าเทียมกันจากงานวิจัย

ไสตท์ศน์ # 1.4 (ต่อ)

- กฎเกี่ยวกับการวิจัย 4 ประการ คือ
 1. การพูดความจริง ผู้ศึกษาวิจัยต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับธรรมชาติของงานวิจัยอย่างถูกต้องครบถ้วนแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องแต่ต้น และต้องรายงานผลของการวิจัยตามความเป็นจริง
 2. ความเป็นส่วนตัว ผู้ที่เป็นแหล่งข้อมูลมีสิทธิที่จะกำหนดขอบเขตว่าจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเขาได้มากน้อยเพียงใด
 3. การรักษาความลับ
 4. ความเชื่อถือได้ นักวิจัยต้องปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับข้อมูลที่ได้รับมา และไม่ใช้กลโกงหรือวิธีการที่ไม่ถูกต้องในกระบวนการวิจัย

ปัญหาที่มีต่อสังคม

- การวิจัยในบางด้านอาจจะสร้างความเสียหายให้แก่ส่วนรวม ถึงแม้ว่าการวิจัยนั้นจะเป็นการทดสอบทฤษฎีและสร้างองค์ความรู้ที่ลึกซึ้งมากขึ้น การป้องกันไม่ให้การวิจัยทางสังคมศาสตร์และรัฐศาสตร์มีผลเสียแก่คนกลุ่มใดในสังคมจึงดูเหมือนจะทำได้ยาก หากการวิจัยนั้นเกี่ยวข้องกับคนส่วนใหญ่มากเท่าใด โอกาสที่กระบวนการเก็บข้อมูลจะไปละเมิดสิทธิ เสรีภาพ และความเป็นส่วนตัว รวมทั้งโอกาสที่ผลการวิจัยจะถูกนำไปใช้ในทางที่เป็นปัญหาต่อคนเหล่านี้ ย่อมมีมากขึ้นเท่านั้น

ปัญหาที่มีต่อองค์ความรู้

- กระบวนการวิจัยมีปัญหจริยธรรมอยู่ในหลายขั้นตอน ทั้งในขั้นตอนของการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการรายงานผลการวิจัย เช่น บางครั้งนักวิจัยอาจจะเก็บข้อมูลเพียงบางส่วน หรือดัดแปลงข้อมูลหรือใช้ข้อมูลเท็จทั้งหมดเพื่อให้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้นการวิเคราะห์ข้อมูลจึงทั้งผิดพลาดและไม่ตรงกับความเป็นจริง หรือในการรายงานผลการวิจัย อาจรายงานเพียงบางส่วนหรือรายงานในลักษณะที่สนับสนุนฝ่ายที่ตนเข้าข้าง ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาด้านจริยธรรม และมีผลลบต่อการพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการอีกด้วย ทั้งนี้เพราะการทำวิจัยในลักษณะนี้จะทำลายความน่าเชื่อถือและความถูกต้องขององค์ความรู้ และชื่อเสียงของวงวิชาการ

ประเด็นปัญหาเชิงปรัชญาในการแสวงหาความรู้ทางรัฐศาสตร์ยุคปัจจุบัน

- ในยุคแรกๆ ของการแสวงหาความรู้ทางรัฐศาสตร์ รากฐานขององค์ความรู้ในด้านนี้ก่อตัวขึ้นในปรัชญาเชิงจริยธรรมตั้งแต่ยุคกรีกโบราณ แล้วค่อยๆ แตกตัวออกมาเป็นปรัชญาการเมือง จนกระทั่งเติบโตทั้งในแง่องค์ความรู้และสถาบันการศึกษา และกลายเป็นสาขาวิชาเฉพาะในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19
- ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 บทบาทหลักของปรัชญาในการแสวงหาความรู้ทางสังคมศาสตร์และรัฐศาสตร์มุ่งศึกษาความเป็นศาสตร์ในมุมมองด้านปรัชญาความรู้ ภาววิทยา และระเบียบวิธีวิทยา ในขณะที่บทบาทในด้านปรัชญาเชิงจริยธรรมโดยตรงกลับหลงเหลืออยู่ในด้านจริยธรรมในการวิจัยเป็นส่วนใหญ่
- รัฐศาสตร์ยุคคริสต์ศตวรรษที่ 21 เผชิญกับข้อโต้แย้งและการท้าทายจากมุมมองที่เรียกกันอย่างกว้างๆ ว่าแนวคิดหลังสมัยใหม่หรือโพสต์โมเดิร์น ซึ่งมุ่งวิพากษ์องค์ความรู้และวิธีการศึกษาทางสังคมศาสตร์เป็นหลัก ไม่ยอมรับปรัชญาความรู้แบบสมัยใหม่ที่เชื่อว่าการค้นพบความรู้ที่แท้จริงสามารถทำได้ เป็นปรัชญาที่ไม่ยอมรับการมีความรู้ที่แท้จริง และตั้งข้อสงสัยกับแนวคิดที่เป็นรากฐานในการแสวงหาความรู้ทุกประเภท

เนื้อหาสาระโดยทั่วไปที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในทางรัฐศาสตร์

การศึกษาเกี่ยวกับ ความคิดทางการเมือง

- การศึกษาความคิดทางการเมืองเริ่มต้นจากการศึกษาความคิดของปราชญ์ทางการเมืองจากอดีตจนถึงปัจจุบันผ่านยุคสมัยต่างๆ ตั้งแต่ยุคนครรัฐกรีก ยุคสาธารณรัฐและจักรวรรดิโรมัน ยุคกลางภายใต้อิทธิพลของศาสนจักร ยุคสร้างชาติและรัฐชาติ จนเข้าสู่ยุครัฐชาติภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยกำลังเป็นทางเลือกให้แก่หลายๆ สังคมการเมืองในปัจจุบัน
- การศึกษาเรื่องเกี่ยวกับความคิดทางการเมืองนั้นจะมีประโยชน์อย่างยิ่งในแง่ของการช่วยสร้างกรอบความคิดให้แก่ผู้ที่ทำการศึกษาวิจัยเรื่องราวทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะช่วยให้เข้าใจถึงสิ่งต่างๆ ที่เป็นอยู่ และที่สำคัญคือ จะเป็นเครื่องมือวิเคราะห์ที่ทำให้ผู้ที่ศึกษาวิจัยได้เข้าใจปรากฏการณ์ต่างๆ ในทางการเมืองได้ดีขึ้นอีกด้วย นอกจากนี้แล้วความคิดทางการเมืองทั้งหลายก็ถือเป็นฐานสำคัญของระบอบการเมืองการปกครองทั้งหลาย เมื่อเป็นดังนี้การศึกษาวิจัยทางรัฐศาสตร์โดยเน้นไปที่เรื่องของความคิดทางการเมืองจึงเท่ากับเป็นการศึกษาวิจัยถึงแก่นแท้ของระบอบการเมืองการปกครองต่างๆ นั่นเอง

การศึกษาเกี่ยวกับ สถาบันทางการเมือง

- เป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสถาบันทางการเมือง ในอดีตจะมุ่งศึกษาเฉพาะสถาบันที่เป็นทางการ (ในแง่ของรูปแบบ บทบาท หน้าที่) ในระยะต่อมาจนปัจจุบันได้มีการศึกษาวิจัยโดยมุ่งความสนใจไปที่สถาบันทางการเมืองอย่างไม่เป็นทางการมากยิ่งขึ้น เช่น พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มกดดัน ทั้งนี้เนื่องจากปรากฏการณ์ทางการเมืองทั้งหลายที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเดินขบวนเรียกร้อง สนับสนุนประท้วง คัดค้านทางการเมือง ตลอดจนการจลาจลนั้นมักจะเกิดขึ้นจากพลังทางการเมืองทั้งหลาย ซึ่งพลังทางการเมืองดังกล่าวนี้จะมีพรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองและกลุ่มกดดันทั้งหลายเป็นแกนสำคัญของพลัง ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองใดๆ ไม่ว่าจะเป็นการปฏิรูปหรือการปฏิวัติ มักจะเป็นผลที่เกิดขึ้นจากพลังทางการเมืองที่กำลังครอบครองบทบาทและชี้นำความรู้สึกของประชาชนในสังคมเมืองนั้นๆ ทั้งสิ้น

ไสตท์ส # 2.1 (ต่อ)

การศึกษากลุ่มและ กระบวนการทางการเมือง

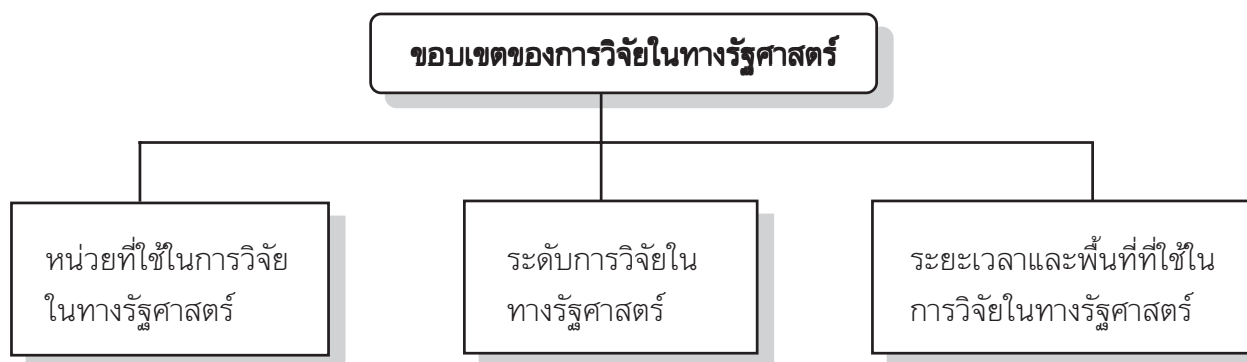
- สำหรับเนื้อหาสาระของการศึกษาสถาบันที่ไม่เป็นทางการนั้น กรณีของกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มกดดัน ส่วนใหญ่มักจะมุ่งศึกษาไปในรายละเอียดของเรื่องประเภทของการเป็นตัวแทน ลักษณะของภาวะผู้นำ ยุทธศาสตร์ และกลวิธีในการใช้อิทธิพลกำหนดนโยบายสาธารณะ สำหรับกรณีของพรรคการเมืองนั้น ส่วนใหญ่จะมุ่งศึกษาถึงความสำคัญ ประเภท และบทบาทต่างๆ ในทางการเมือง เป็นต้น
- การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มทางการเมืองเน้นไปที่กลุ่มต่างๆ ในระบบการเมือง โดยมีความคิดและความเชื่อว่า ถ้าเราสามารถเข้าใจกิจกรรมของกลุ่มและความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มต่างๆ ได้แล้ว เราก็จะเข้าใจเรื่องของการเมืองและยังสามารถอธิบายตลอดจนวิเคราะห์ระบบการเมืองได้ เมื่อเป็นเช่นนั้นนักทฤษฎีกลุ่มจึงมีความเห็นว่า (1) กลุ่มมีความสำคัญในระบบการเมือง และ (2) ทฤษฎีกลุ่มมีประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจทางการเมือง ปรากฏการณ์กลุ่มก็คือปรากฏการณ์สำคัญทางการเมือง เมื่อเป็นเช่นนั้นการเข้าใจถึงกิจกรรมของกลุ่มเป็นหัวใจของการเข้าใจการเมืองนั่นเอง (เป็นการเน้นประชาธิปไตยแบบกลุ่มหลากหลาย)
- การศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มทางการเมืองนี้นับว่ามีประโยชน์เป็นอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้ผู้ที่ศึกษาวิจัยได้เห็นพฤติกรรมทางการเมืองที่มีลักษณะเป็นพลวัต อันทำให้เกิดความเข้าใจต่อปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เคลื่อนไหวอยู่ในระบบการเมืองขณะนั้นได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ของความสัมพันธ์ที่มีต่อกันระหว่างกลุ่มต่างๆ และความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับฝ่ายการเมืองด้วย
- การศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการทางการเมือง ซึ่งหมายถึงกิจกรรมของบุคคลกลุ่มต่างๆ ทั้งในและนอกระบบการเมืองที่พยายามแข่งขันหรือต่อสู้กันเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจหรืออิทธิพล และใช้อำนาจหรืออิทธิพลที่ได้มาใช้ในการจัดสรรหรือแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าเพื่อสังคม ขณะเดียวกันก็พยายามพัฒนาขยายอำนาจหรืออิทธิพลที่ได้มา ทั้งนี้เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มตน
- การศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการทางการเมืองในระดับกว้างจึงมุ่งไปในเรื่องของกระบวนการเลือกตั้ง กระบวนการนิติบัญญัติ กระบวนการตุลาการ (ยุติธรรม) หรืออีกนัยหนึ่งคือ กระบวนการในการเข้าสู่อำนาจ การใช้อำนาจ ตลอดจนการตรวจสอบอำนาจ เป็นต้น แต่ในบางครั้งมุ่งไปในเรื่องของกระบวนการปฏิบัติที่รุนแรง และกระบวนการในการทำสงคราม แต่ในระดับลึกจะมุ่งไปในเรื่องของกระบวนการที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น เช่น กระบวนการตัดสินใจ ตกลงใจ กระบวนการวางแผน กระบวนการงบประมาณ กระบวนการข่าวสารข้อมูล เป็นต้น

ไสตทัศน์ # 2.1 (ต่อ)

พฤติกรรมทางการเมือง

- เนื่องจากคนไม่ว่าจะเป็นบุคคลคนเดียวหรือกลุ่มคนก็ตาม ล้วนแต่เป็นตัวแสดงบทบาทหลักทางการเมือง พฤติกรรมที่แสดงออกมาสามารถที่จะกำหนดความเป็นไปในสังคมการเมืองได้ การศึกษาวิจัยในทางรัฐศาสตร์จึงให้ความสำคัญกับการศึกษาพฤติกรรมทางการเมือง
- ผู้ที่ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองนั้น มักจะอาศัยความรู้จากสาขาวิชาจิตวิทยาและสังคมวิทยาเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะสาขาวิชาทั้งสองได้ให้ความสนใจศึกษาเรื่องของตัวบุคคลและกลุ่มบุคคลนั่นเอง ผู้ที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองมุ่งค้นหาพลังทางการเมือง เช่น พลังที่มาจากบุคคล ความคิด สถานการณ์ สิ่งแวดล้อม ซึ่งมีผลกระทบต่อปฏิบัติการทางการเมือง และจะพยายามค้นหาว่าบุคลิกภาพของบุคคลที่แตกต่างกันออกไปนั้นจะทำให้มีพฤติกรรมทางการเมืองแตกต่างกันออกไปหรือไม่

ไสตทัศน์ # 2.2

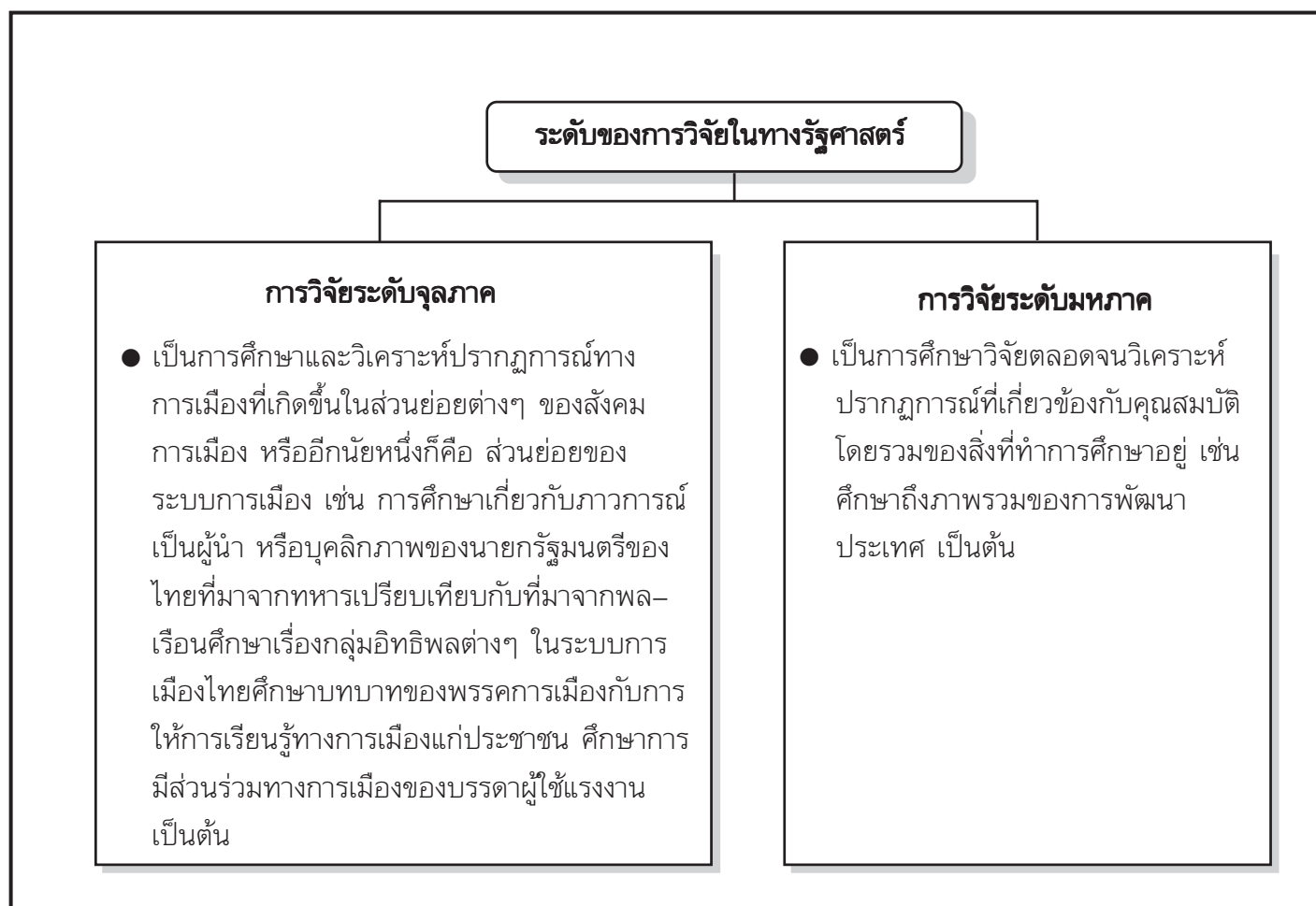
หน่วยที่ใช้ในการวิจัยในทางรัฐศาสตร์

- หน่วยที่ใช้ในการวิจัยในทางรัฐศาสตร์หรือหน่วยในการวิเคราะห์ในทางรัฐศาสตร์อาจจะเป็นคนหรือไม่ใช่คนก็ได้
- หน่วยในการวิจัยมี 2 ประเภท คือ ประชากรวิจัย และตัวอย่างวิจัย
- **ประชากรวิจัย** คือ จำนวนทั้งหมดของสิ่งที่เราจะทำการศึกษา กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ เป้าหมายที่ผู้ที่จะทำการศึกษาวิจัยจะต้องเข้าถึงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป้าหมายที่ว่านี้อาจจะเป็นคนหรือไม่ใช่คนก็ได้
- **ตัวอย่างวิจัย** คือ จำนวนหนึ่งของสิ่งที่เราคัดเลือกมาเพื่อทำการศึกษาวิจัย กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ กลุ่มของประชากรจำนวนหนึ่ง ซึ่งมีจำนวนไม่มากนัก โดยเลือกมาจากประชากรวิจัยเพื่อนำมาใช้ในการศึกษานั้นเอง
- ในการศึกษาวิจัยนั้น ถ้านักวิจัยสามารถที่จะศึกษาประชากรวิจัยได้ทั้งหมดก็ควรที่จะต้องกระทำ ทั้งนี้เพราะผลที่จะได้จากการศึกษาประชากรวิจัยทั้งหมดนั้นจะมีน้ำหนักมากกว่าการศึกษาเฉพาะบางส่วนที่เรียกว่า ตัวอย่างวิจัย แต่ในความเป็นจริงนักวิจัยไม่สามารถที่จะทำการศึกษาวิจัยได้ทั้งหมดในทุกกรณีเนื่องจากมีข้อจำกัดหลายประการ ทำให้นักวิจัยต้องหันมาทำการศึกษาตัวอย่างวิจัยแทน โดยถ้านักวิจัยสามารถเลือกตัวอย่างวิจัยที่มีคุณสมบัติของประชากรวิจัยได้มากเพียงใด ก็หมายความว่านักวิจัยสามารถเลือกตัวอย่างวิจัยได้ดีมากเพียงนั้น
- ในทางสถิติศาสตร์ คุณสมบัติของประชากรวิจัยเรียกว่า พารามิเตอร์ (parameter) คุณสมบัติของตัวอย่างวิจัยเรียกว่า สถิติ
- การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งสองประเภทอาจใช้เทคนิคทางสถิติศาสตร์เหมือนกันก็ได้ แต่ความสำคัญอยู่ที่ว่า ข้อมูลที่เป็นพารามิเตอร์นั้นไม่จำเป็นต้องมีการทดสอบทางสถิติ เพราะเป็นข้อมูลที่ได้จากการแจงนับคุณสมบัติของสมาชิกของประชากรวิจัยทั้งหมด ดังนั้นค่าที่ได้จะเป็นค่าสมบูรณ์ ไม่ใช่ค่าประมาณการ ส่วนข้อมูลที่เป็นค่าสถิตินั้นจำเป็นต้องทดสอบนัยสำคัญทางสถิติในการวิเคราะห์ เพราะสถิติเป็นข้อมูลที่ได้จากตัวอย่างวิจัยซึ่งเลือกจากประชากรวิจัยอีกชั้นหนึ่ง ดังนั้นค่าที่ได้จึงเป็นค่าประมาณการของคุณสมบัติของประชากรวิจัยนั่นเอง
- ข้อพิจารณาในการกำหนดประชากรวิจัย
 1. พิจารณาจากวัตถุประสงค์ของการวิจัย
 2. พิจารณาจากปัญหาเฉพาะเรื่องที่จะทำการศึกษา
 3. พิจารณาจากขอบเขตของการวิจัย

ไสตทัศน์ # 2.3 (ต่อ)

- ข้อพิจารณาในการเลือกกลุ่มตัวอย่างวิจัย คือ
 1. ต้องเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรวิจัย คือ จะต้องมีความสัมพันธ์ของประชากรวิจัยอย่างครบถ้วนหรือมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้
 2. ต้องให้ข้อมูลที่ต้องการได้โดยมีความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด และจะตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดด้วย
 3. ต้องสามารถให้ข้อมูลที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือโดยเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด
 4. ขนาดของกลุ่มตัวอย่างวิจัยจะต้องมีความเหมาะสมพอดีเมื่อเทียบกับขนาดของประชากรวิจัยตามสภาพของความเป็นจริงที่เกิดขึ้นขณะที่มีการศึกษาวิจัยอยู่
 5. ต้องมีความเชื่อถือได้ ข้อมูลที่เราได้จากกลุ่มตัวอย่างวิจัยนั้น ถ้าหากจะมีการรวบรวมข้อมูลซ้ำอีก เราจะได้ข้อเท็จจริงที่เหมือนเดิม หรือแม้ว่าเราจะให้คนอื่นมาเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างวิจัยเดียวกันนี้ แต่ข้อเท็จจริงที่จะได้ก็จะเหมือนเดิมเช่นเดียวกัน
 6. ต้องมีความคล่องตัวอยู่ คือ อาจจะมีเพิ่มหรือลดจำนวนของกลุ่มตัวอย่างวิจัยได้ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีการศึกษาวิจัยอยู่ โดยจะต้องพิจารณาถึงความสมดุลหรือความพอดีระหว่างความเชื่อถือได้กับประสิทธิภาพที่กล่าวมาแล้วด้วย

ไสตทัศน์ # 2.4

สไลด์ทัศน์ # 2.5

ระยะเวลาและพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยในทางรัฐศาสตร์

- ในการศึกษาวิจัยต้องมีการกำหนดระยะเวลาและพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยอย่างชัดเจน ทั้งนี้ระยะเวลาที่ใช้ในการทำงานกับพื้นที่ที่ลงทำงานจะต้องสอดคล้อง เป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน เพื่อให้งานวิจัยที่ออกมามีคุณภาพและประสิทธิภาพในเวลาเดียวกัน
- ในการวิจัยทางรัฐศาสตร์ที่นักวิจัยจะต้องเก็บข้อมูลใหม่ ซึ่งเป็นข้อมูลดิบจากพื้นที่เป้าหมายของการทำวิจัย แล้วนำมาทำการวิเคราะห์หาค่าสรุปเพื่อตอบคำถามหรือข้อสมมติฐานที่ได้ตั้งเอาไว้ ตลอดจนเพื่อเป็นการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ที่จะเกิดขึ้นในวงการรัฐศาสตร์ต่อไปในอนาคตจะต้องมีการกำหนดพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งในทางปฏิบัติมักจะกำหนดตามการแบ่งเขตพื้นที่ทางการปกครอง ทั้งนี้เพราะเป็นที่รับรู้กันโดยทั่วไปและง่ายต่อการกำหนดประชากรเป้าหมายอีกด้วย เช่น อาจจะใช้เขตพื้นที่ของหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด เทศบาล ฯลฯ เป็นพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาวิจัย เป็นต้น

ไสตท์ศน์ # 2.6

การแบ่งประเภทของงานวิจัย

1. แบ่งตามวิธีการวิจัย ● การวิจัยเชิงทฤษฎี ● การวิจัยเชิงประจักษ์ ● การวิจัยเชิงปฏิบัติการ	2. แบ่งตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ● การวิจัยแบบประยุกต์ ● การวิจัยแบบบริสุทธิ์
3. แบ่งตามความมุ่งหมายในการทำวิจัย ● การวิจัยเพื่อค้นหาหรือแบบบุกเบิก ● การวิจัยเพื่อคาดการณ์ ● การวิจัยเชิงพรรณนา ● การวิจัยเชิงวิเคราะห์	4. แบ่งตามวิธีการเก็บข้อมูล ● การวิจัยเอกสารหรือการวิจัยห้องสมุด ● การวิจัยโดยการสังเกต ● การวิจัยโดยการทดลอง ● การวิจัยโดยการสัมภาษณ์ ● การวิจัยโดยการศึกษาต่อเนื่องระยะยาว ● การวิจัยโดยการศึกษาเฉพาะกรณี ● การวิจัยเชิงสำรวจ
5. แบ่งตามการวิเคราะห์ข้อมูล ● การวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ	

ไฮทัทส์ # 2.7

การวิจัยเชิงคุณภาพ	การวิจัยเชิงปริมาณ
● คือการศึกษาค้นคว้าที่ต้องการเน้นหรือสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเจาะลึกและละเอียดถี่ถ้วน โดยมีเป้าหมายอยู่ที่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ขึ้นมาจากปรากฏการณ์ต่างๆ ทางสังคม ผู้วิจัยจะต้องเอาตัวเองเข้าไปผูกพันใกล้ชิดกับสิ่งที่ตนศึกษาอยู่ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงแก่นสารของสิ่งที่กำลังศึกษาอยู่นั่นเอง ส่วนการวิเคราะห์ และตีความข้อมูลนั้นจะใช้วิจารณญาณของผู้วิจัยเป็นสำคัญ ข้อดีของการวิจัยเชิงคุณภาพ 1. เป็นการศึกษาหน่วยสำหรับการวิเคราะห์อย่างลึกซึ้ง โดยการพิจารณาศึกษาจากหลายๆ ด้านในเวลาเดียวกัน ไม่ใช่ทำการเลือกศึกษาวิจัยเฉพาะบางตัวแปรเท่านั้น 2. ผู้ที่ทำการศึกษาวิจัยจะเป็นผู้ใช้วิจารณญาณในการตีความปรากฏการณ์และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตัวเอง ซึ่งเท่ากับเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ทำการศึกษาวิจัยได้แสดงออกถึงความสามารถได้อย่างเต็มที่ 3. เหมาะสำหรับการวิจัยที่หน่วยสำหรับการวิเคราะห์มีไม่มากนัก หรืออีกนัยหนึ่งก็คือเหมาะสำหรับทำการศึกษาเฉพาะกรณี	● คือการศึกษาค้นคว้าหาข้อเท็จจริงเพื่อแสวงหาความรู้ใหม่ๆ โดยเน้นที่จะสร้างความรู้ความเข้าใจในปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น แต่จะไม่ใช้การศึกษาแบบเจาะลึก จุดสนใจจึงมุ่งอยู่ที่การแสวงหาข้อเท็จจริงและสาเหตุของปรากฏการณ์ต่างๆ ทางสังคมที่เกิดขึ้น นอกจากนี้การวิจัยเชิงปริมาณจะเน้นการใช้ข้อมูลที่เป็นตัวเลข และใช้วิธีการทางสถิติมาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลอีกด้วย ข้อดีของการวิจัยเชิงปริมาณ 1. เป็นการศึกษาที่มีหน่วยสำหรับการวิเคราะห์เป็นจำนวนมาก และข้อมูลเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ (เป็นตัวเลข) จึงสามารถนำไปใช้กับวิธีการทางสถิติได้ 2. ข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์จะมีความน่าเชื่อถือ และสามารถนำไปอธิบายหน่วยสำหรับการวิเคราะห์ที่ยังไม่ได้ศึกษาได้ 3. การวัดตัวแปรโดยใช้เครื่องมือวัดที่ไม่ต้องอาศัยวิจารณญาณของผู้วิจัยเหมือนกับการวิจัยเชิงคุณภาพนั้น ผลการวัดจึงน่าจะมี ความแน่นอนเที่ยงตรงมากกว่า กล่าวคือ ใครจะเป็นผู้ทำการวัดก็น่า

ไสตท์ศน์ # 2.7 (ต่อ)

การวิจัยเชิงคุณภาพ	การวิจัยเชิงปริมาณ
ข้อดีของการวิจัยเชิงคุณภาพ 1. ไม่เหมาะกับการศึกษาวิจัยที่มีหน่วยสำหรับการวิเคราะห์เป็นจำนวนมาก 2. การตีความข้อมูลและการสร้างข้อสรุปโดยอาศัยวิจยญาณของตัวผู้วิจัยเป็นเกณฑ์นั้นอาจจะส่งผลต่อการสรุปได้ในกรณีที่ให้ผู้วิจัยต่างคนทำในเรื่องเดียวกัน ผลสรุปที่ได้มาอาจจะแตกต่างกันก็เป็นได้ 3. เนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นมีหน่วยสำหรับการวิเคราะห์จำนวนไม่มากนัก ดังนั้นข้อสรุปที่ได้จึงเป็นลักษณะเฉพาะตัวหรือเฉพาะหน่วยสำหรับการวิเคราะห์ที่ศึกษาเท่านั้น ถ้าไปสรุปว่าผลการศึกษาถือได้ว่าเป็นตัวแทนของหน่วยสำหรับการวิเคราะห์อื่นๆ ที่ไม่ได้ศึกษาด้วยแล้วก็จะกลายเป็นข้อสรุปที่ไม่น่าเชื่อถือในที่สุด	ข้อดีของการวิจัยเชิงปริมาณ 1. ไม่สามารถทำการศึกษาหน่วยสำหรับการวิเคราะห์ได้อย่างลึกซึ้ง 2. ถ้าผู้วิจัยไม่มีความลั่นทัดในวิธีการทางสถิติก็จะทำให้ใช้วิธีการทางสถิติได้อย่างไม่ถูกต้องอันส่งผลให้เกิดความผิดพลาดในการวิเคราะห์และสรุปผลได้ 3. การศึกษาหน่วยสำหรับการวิเคราะห์เพียง 1-2 หน่วย จะใช้วิธีการเชิงปริมาณไม่ได้ เพราะไม่เหมาะสำหรับวิธีการทางสถิติ

*การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณมีข้อแตกต่างกันในประเด็นการตีความปรากฏการณ์ทางสังคม การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล โปรดศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมในหน่วยที่ 12 (เอกสารไสตท์ศน์ครั้งที่ 2)

แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยในทางรัฐศาสตร์

**ความหมายของ
กรอบแนวคิดทฤษฎี**

- ในการวิจัยอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ในศาสตร์ทั้งหลาย สิ่งที่จะขาดไม่ได้ คือ “กรอบแนวคิด ทฤษฎี” เนื่องจากกรอบแนวคิด ทฤษฎีเป็นเสมือนเข็มทิศที่จะช่วยนำทางไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ ผู้วิจัยจะต้องมีกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่ชัดเจน
- ทฤษฎี เป็นสิ่งสำคัญสำหรับศาสตร์ทั้งหลาย ทฤษฎีอาจกล่าวได้ว่าเป็นเสมือนภาพจำลองหรือข้อสรุปที่เกิดจากการใช้แนวคิดต่างๆ แสดงออกมาเป็นข้อเสนองานเป็นเหตุเป็นผล ทฤษฎีจึงมาจากการสังเกตการณ์ของผู้วิจัยต่อปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีกภายใต้เงื่อนไขเดิมๆ อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีสามารถถูกหักล้างไปได้หากมีข้อมูลขึ้นมาใหม่ หรือข้อมูลใหม่ได้เสริมให้ทฤษฎีนั้นมีพลังในการอธิบายได้เข้มข้นมากขึ้นได้ ทฤษฎีจึงไม่ใช่ลัทธิที่เปลี่ยนแปลงไปได้
- ทฤษฎี หมายถึง การกำหนดรูปแบบของความสัมพันธ์ที่แน่นอนระหว่างตัวแปรชุดหนึ่งที่สามารถใช้อธิบายสิ่งที่ปรากฏขึ้นเป็นประจำและสามารถวัดได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์
- กรอบแนวคิด ทฤษฎี หมายถึง กรอบการศึกษาวิจัยของผู้วิจัยที่สร้างขึ้นมาบนพื้นฐานความรู้ที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว และผู้วิจัยได้ประมวลและวิเคราะห์เพื่อใช้อธิบายปรากฏการณ์เฉพาะที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา

**ความสำคัญของกรอบ
แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการ
วิจัยในทางรัฐศาสตร์**

- ความสำคัญของกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยในทางรัฐศาสตร์อาจสรุปได้ ดังนี้
 1. กรอบแนวคิด ทฤษฎีช่วยให้ผู้วิจัยมองเห็นองค์รวม (holistic view) ของเรื่องที่จะทำวิจัยได้อย่างชัดเจน
 2. ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถกำหนดประเด็นวิจัยได้ชัดเจน ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น
 3. ช่วยให้ผู้วิจัยกำหนดระเบียบวิธีวิจัยได้อย่างเหมาะสมว่าจะใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพหรือเชิงปริมาณ หรือต้องใช้ระเบียบวิธีวิจัยทั้งสองควบคู่กัน
 4. ช่วยให้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้อย่างเป็นระบบ
 5. ช่วยให้ผู้วิจัยนำมาสู่ผลสรุปในประเด็นที่ศึกษาได้อย่างชัดเจนบนพื้นฐานของหลักวิชาการ

ไสตท์สน์ # 3.1 (ต่อ)

ความสัมพันธ์ระหว่าง กรอบแนวคิด ทฤษฎีกับ การวิจัยในทางรัฐศาสตร์

- กรอบแนวคิด ทฤษฎีสัมพันธ์กับการวิจัยในทางรัฐศาสตร์อย่างน้อย 4 ประการ คือ
 1. ช่วยให้นักวิจัยสามารถระบุโจทย์วิจัยและประเด็นวิจัยที่ต้องการแสวงหาความรู้หรือคำตอบในเรื่องนั้นได้ชัดเจนและละเอียดมากขึ้น จนสามารถกำหนดตัวแปรที่จะศึกษาในรายละเอียดได้
 2. ช่วยเสริมให้การวิจัยมีทิศทางการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการได้ชัดเจนเหมาะสมและเป็นไปได้มากขึ้น คือ จะทำให้นักวิจัยสามารถระบุตัวแปรที่เกี่ยวข้องได้ และช่วยทำให้นักวิจัยสามารถเลือกระเบียบวิธีการวิจัยได้อย่างเหมาะสมอีกด้วย เช่น หากตัวแปรหลักที่เกี่ยวข้องมีจำนวนไม่มาก หรือจำเป็นต้องศึกษาในเชิงลึก ก็อาจเลือกวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพได้ หรือถ้ามีตัวแปรมากและจำเป็นต้องใช้ข้อมูลเชิงลึกด้วยก็อาจเลือกวิธีการวิจัยแบบผสมทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณได้
 3. กรอบแนวคิด ทฤษฎีสัมพันธ์กับการเสริมพลังการอธิบายของแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ และสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการวิจัย กรอบแนวคิด ทฤษฎีจะช่วยทำให้แนวคิด ทฤษฎีที่นำมาใช้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เมื่อนำข้อมูลเชิงประจักษ์ใหม่ๆ มาศึกษาและยืนยันหรือเพิ่มเติมให้ชัดเจน มีพลังในการอธิบายเพิ่มมากขึ้น หรืออาจจะลบล้างแนวคิด ทฤษฎีเดิมที่มีมาก่อนหน้านี้ก็ได้ ซึ่งนับว่าเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ เช่นกัน
 4. กรอบแนวคิด ทฤษฎีมีความสัมพันธ์กับการสรุปข้อค้นพบและข้อเสนอแนะของการวิจัย โดยจะช่วยให้นักวิจัยสามารถสรุปข้อค้นพบได้อย่างชัดเจนเป็นระบบมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากว่านักวิจัยจะอาศัยกรอบแนวคิด ทฤษฎีในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลมาตั้งแต่ต้นแล้ว และเมื่อมาสู่ขั้นตอนสุดท้ายของการวิจัย คือ การสรุปผลและข้อเสนอแนะ นักวิจัยก็จะสามารถดำเนินการได้อย่างเป็นระบบและชัดเจน

การสร้างกรอบแนวคิด และทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยในทางรัฐศาสตร์

ที่มาของกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย ในทางรัฐศาสตร์

- กรอบแนวคิด ทฤษฎีมาจากแหล่งต่างๆ ได้แก่
 1. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หมายถึง งานวิจัยที่มีผู้ได้ศึกษาไว้แล้วในอดีต และมีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการจะศึกษา เช่น เอกสารงานวิจัย วิทยานิพนธ์ ทั้งนี้ผู้วิจัยควรทำการสำรวจผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ตนต้องการทำการวิจัยให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพื่อความสะดวกแก่ผู้วิจัยในการทำความเข้าใจกับประเด็นที่ต้องการศึกษาเพิ่มมากขึ้น แต่สิ่งที่พึงระมัดระวังคือ คุณภาพของผลงานวิจัยที่นำมาใช้อ้างอิง
 2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่วิจัย นักวิจัยควรศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประเด็นวิจัยเพื่อนำมาใช้ในการจัดทำกรอบแนวคิด และกำหนดตัวแปร การวิจัยที่ชัดเจน มีเหตุผล มีผล นำไปสู่การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นสำหรับการวิจัยอย่างเพียงพอ
 3. ความคิดรวบยอดของผู้วิจัย ภายหลังจากที่ผู้วิจัยได้ผ่านขั้นตอนของการสำรวจวรรณกรรมหรือผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งทฤษฎีต่างๆ แล้ว จะทำให้ผู้วิจัยสามารถเข้าใจทฤษฎี แนวคิดที่เกี่ยวข้องได้ สิ่งที่คุณวิจัยควรทำต่อไปคือ การบูรณาการแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องที่เป็นผล การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องที่สำรวจมา และนำมาสรุปเป็นความคิดรวบยอดของผู้วิจัยเองว่า สิ่งที่จะเป็นเครื่องมือเชิงวิชาการหรือที่เรียกว่ากรอบแนวคิดทฤษฎี ที่จะนำมาใช้ศึกษาในครั้งนี้เป็นอย่างไร

กระบวนการสร้าง กรอบแนวคิด ทฤษฎี ที่ใช้ในการวิจัยในทาง รัฐศาสตร์

- ในการสร้างกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยทางรัฐศาสตร์มีขั้นตอนสำคัญ ดังนี้
 1. การทบทวนวรรณกรรม ได้แก่ เอกสารผลการศึกษาวิจัยทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จุดมุ่งหมายของการทบทวนวรรณกรรมมีหลายประการ คือ
 - ศึกษาผลงานในอดีตว่า มีการศึกษาในเรื่องที่ผู้วิจัยกำลังจะทำการวิจัยหรือไม่ เพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อน หรือแม้จะเป็นเรื่องซ้ำกันแต่แตกต่างกันเวลาและสถานที่กัน รวมถึงความสำคัญที่ต้องศึกษาต่อเนื่อง ก็สามารถทำวิจัยได้

ไสตท์ศน์ # 3.2 (ต่อ)

- ศึกษาเนื้อหาสาระทฤษฎี และผลงานต่างๆ ที่เคยมีการทำวิจัยมาแล้วในอดีตเพื่อนำมาอ้างอิงในงานวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้อง
- ศึกษาเพื่อกำหนดตัวแปรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะวิจัยให้มีความชัดเจน
- ศึกษาระเบียบวิธีวิจัยที่เคยมีการใช้ศึกษาในเรื่องที่ผู้วิจัยกำลังจะศึกษา ซึ่งจะช่วยให้รู้ข้อจำกัดของผู้วิจัยก่อนหน้านี้ และหาทางแก้ไขข้อจำกัดดังกล่าวในการวิจัยที่จะทำต่อไป
- ศึกษาวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาของผู้วิจัยในอดีต
- ศึกษาข้อค้นพบและข้อเสนอแนะของงานวิจัยในอดีต เพื่อเชื่อมโยงกับงานวิจัยที่ผู้วิจัยกำลังจะดำเนินการต่อไป

2. การคัดเลือกตัวแปร ในการวิจัยทางรัฐศาสตร์เชิงปริมาณ มักจะมีตัวแปรที่เกี่ยวข้องอยู่จำนวนมาก ทั้งที่เกี่ยวข้องโดยตรงในฐานะตัวแปรอิสระ ตัวแปรตาม หรือเป็นตัวแปรอื่นที่อาจมีอิทธิพลต่อผลการศึกษหากไม่มีการควบคุม ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการคัดเลือกตัวแปรให้รอบคอบเหมาะสม และตรงกับจุดมุ่งหมายในการศึกษา สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยควรกำหนดตัวแปรหลักที่ผู้วิจัยต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษในการศึกษา

3. การระบุความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ในแง่ของการวิจัยเชิงปริมาณเมื่อผู้วิจัยสามารถกำหนดตัวแปรได้แล้ว จะมีตัวแปรอะไรที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาอะไรบ้าง ขั้นตอนต่อไปผู้วิจัยจะต้องระบุความสัมพันธ์ที่แต่ละตัวแปรมีต่อกัน รวมทั้งกำหนดรูปแบบและทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยต้องเข้าใจว่าตัวแปรหรือประเด็นย่อยที่ศึกษา มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างไร เช่นเดียวกับการวิจัยเชิงปริมาณ

ไฮททัศน์ # 3.2 (ต่อ)

4. การเสนอกรอบแนวคิด ซึ่งมีวิธีการนำเสนอได้หลายวิธี เช่น
 - 4.1 วิธีการพรรณนา เป็นการเขียนพรรณนาว่า ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้แนวคิด ทฤษฎีใด มีเนื้อหาสาระอย่างไร และหากเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยจะต้องอธิบายว่ามีตัวแปรอะไรมาเกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์อย่างไร ทั้งนี้ผู้วิจัยควรอ้างแหล่งที่มาของทฤษฎี ข้อมูลที่นำมากล่าวอ้างถึง ทั้งนี้การนำเสนอกรอบแนวคิดโดยวิธีการพรรณนามักเป็นที่นิยมกัน
 - 4.2 วิธีการแบบจำลอง เป็นการนำเสนอกรอบแนวคิดโดยมีแผนภาพประกอบเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ง่ายเพื่อเสนอเป็นรูปภาพ
 - 4.3 วิธีการเชิงสมการ เป็นวิธีการนำเสนอกรอบแนวคิดโดยใช้สัญลักษณ์ต่างๆ แต่ไม่ค่อยแพร่หลายนัก
 - 4.4 วิธีการแบบผสม คือใช้วิธีการต่างๆ ที่กล่าวมาผสมผสานกัน

ไฮททัศน์ # 3.3

ลักษณะ และการนำกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่เหมาะสมมาใช้ในการวิจัยในทางรัฐศาสตร์

ลักษณะของกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่เหมาะสมในการ วิจัยในทางรัฐศาสตร์

- กรอบแนวคิด ทฤษฎีที่เหมาะสมในการวิจัยในทางรัฐศาสตร์ควรมีลักษณะสำคัญ คือ
 1. ต้องมีความมีพื้นฐานทางทฤษฎี คือ ตัวแปรแต่ละตัวที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาต้องมีทฤษฎีที่จะอธิบายว่ามีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับเรื่องที่วิจัยอย่างไร
 2. ต้องมีความตรงประเด็น กรอบแนวคิด ทฤษฎีที่ผู้วิจัยใช้ต้องตรงกับประเด็นของการวิจัยมากที่สุด ทั้งในแง่ของเนื้อหาสาระและระเบียบวิธีการศึกษาวิจัย
 3. ควรมีความสอดคล้องกับความสนใจของผู้วิจัย ซึ่งจะทำให้ผู้วิจัยมีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการทำวิจัยมาก
 4. ควรมีความง่าย ไม่สลับซับซ้อน มิฉะนั้นผู้วิจัยอาจเกิดความสับสนหรือไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้ซึ่งเป็นผลเสียต่อการทำวิจัย
 5. กรอบแนวคิด ทฤษฎีที่นำมาใช้ควรสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ ซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อแวดวงวิชาการ

สไลด์ทัศน์ # 3.2 (ต่อ)

การนำกรอบแนวคิด ทฤษฎีมาใช้ในการ วิจัยในทางรัฐศาสตร์

- กรอบแนวคิด ทฤษฎีสามารถนำมาใช้ในการวิจัยในทางรัฐศาสตร์ในขั้นตอนต่างๆ ของการวิจัยได้ ดังนี้
 1. การกำหนดหัวข้อและประเด็นวิจัย ผู้วิจัยทางรัฐศาสตร์นอกจากจะอาศัยความสนใจเป็นพิเศษต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากำหนดเป็นหัวข้อวิจัยแล้ว ยังสามารถนำเอากรอบแนวคิด ทฤษฎีมาใช้กำหนดหัวข้อและประเด็นวิจัยได้อีกด้วย
 2. การเก็บรวบรวมข้อมูล นักวิจัยที่มีกรอบแนวคิด ทฤษฎีทางรัฐศาสตร์ที่ชัดเจนจะสามารถระบุข้อมูลที่ต้องการจะเก็บมาวิเคราะห์ได้ ซึ่งจะทำให้ผู้วิจัยกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลได้โดยจะทราบว่าจะใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบใดจึงจะได้ข้อมูลที่ต้องการมาวิเคราะห์
 3. การวิเคราะห์ข้อมูล กรอบแนวคิด ทฤษฎีจะสัมพันธ์กับเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลที่ผู้วิจัยจะนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาด้วย
 4. การอภิปรายผล กรอบแนวคิด ทฤษฎีจะช่วยให้แก่นักวิจัยแปลผลข้อมูลผิดพลาด ในหลายกรณีเมื่ออภิปรายผลแล้วพบว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ก็ไม่ใช่เรื่องผิดปกติ เพราะก่อให้เกิดความรู้ใหม่ๆ ขึ้นมา แตกต่างไปจากความคิดความเข้าใจแบบเดิม
 5. การทำข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยสามารถใช้ประโยชน์จากกรอบแนวคิด ทฤษฎีมาช่วยในการจัดทำข้อเสนอแนะได้จากข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์และอภิปรายผลแล้ว

ความหมายและความสำคัญของการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์

ความหมาย

- **การวิจัยเชิงคุณภาพ** หมายถึง การแสวงหาความรู้โดยพิจารณาปรากฏการณ์ทางสังคมจากสภาพความเป็นจริงในทุกมิติ เป็นการศึกษาติดตามระยะยาวและเจาะลึก โดยการศึกษาปรากฏการณ์ดังกล่าวเป็นการศึกษาในสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ โดยมุ่งเน้นไปที่ปัจจัยด้านความรู้สึกนึกคิด จิตใจ ความหมายที่มนุษย์กำหนดขึ้น
- **การวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์** หมายถึง การแสวงหาความรู้โดยพิจารณาปรากฏการณ์ทางการเมืองจากสภาพแวดล้อมหรือบริบทตามความเป็นจริง ทั้งนี้เพื่อหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ทางการเมืองกับสภาพแวดล้อมหรือ “บริบท” โดยในการศึกษาปรากฏการณ์ทางการเมืองดังกล่าวเป็นการศึกษาที่มุ่งไปที่ปัจจัยด้านโลกทัศน์ ความคิดทางการเมือง ในการศึกษาวิจัยเป็นการศึกษาที่ลึกซึ้ง เจาะลึก ใช้เครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ อาทิ การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้ข้อมูลจากเอกสาร เป็นต้น มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความ รวมทั้งมีการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย เป็นต้น

ความสำคัญ

- การวิจัยเชิงคุณภาพไม่ได้เป็นเทคนิคการวิจัยของศาสตร์ใดศาสตร์หนึ่ง แต่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาหลายสาขาในสังคมศาสตร์ ศาสตร์ที่เกี่ยวกับมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นสังคมวิทยา มานุษยวิทยา การศึกษาสังคมสงเคราะห์ หรือการสื่อสาร (นิเทศศาสตร์) จิตวิทยา รวมทั้งรัฐศาสตร์ต่างก็ให้ความสำคัญกับการวิจัยเชิงคุณภาพ

ปรัชญาพื้นฐานของการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์

- ปรัชญาพื้นฐานของการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์ คือ ปรัชญาพื้นฐานของสำนักปรากฏการณ์วิทยา ซึ่งมีลักษณะสำคัญ คือ
 1. ถือว่าความรู้ของมนุษย์เป็นผลมาจากจิตสำนึกของมนุษย์ที่มีต่อวัตถุหรือปรากฏการณ์ที่ต้องการศึกษา ถือว่าความรู้และความหมายเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างตัวผู้รู้หรือมนุษย์กับสิ่งที่อ้างว่ารู้หรือโลกวัตถุ ให้อภิสิทธิ์กับตัวผู้รู้ว่าเป็นแหล่งที่มาของความรู้และความหมายต่างๆ ของมนุษย์
 2. ไม่แยกข้อเท็จจริงออกจากค่านิยม
 3. ถือว่าการแสวงหาความรู้เป็นเรื่องของการสะท้อนกลับ โดยเฉพาะการสะท้อนกลับไปสู่ต้นตอหรือรากเหง้าของตัวปรากฏการณ์หรือกระบวนการสร้างความหมาย หัวใจของวิธีการแสวงหาความรู้ตามวิธีการของสำนักปรากฏการณ์วิทยาจึงอยู่ที่การตั้งคำถามหรือชวนสงสัยกับบรรดาสิ่งที่เราคุ้นเคย เคยชิน ยอมรับ ช่อนเร้น แอบแฝง ฯลฯ ด้วยวิธีการสกัดหรือปลดปล่อยตัวเองออกจากสิ่งเหล่านั้นด้วยการสะท้อนกลับเพื่อให้เราสามารถเห็นถึงแก่นหรือรากเหง้าของสิ่งเหล่านั้นว่ามีความเป็นมาอย่างไร เป็นการศึกษาแหล่งที่มาของการรับรู้ของมนุษย์ในชีวิตประจำวัน
 4. ในเรื่องของวัตถุวิสัย สำนักปรากฏการณ์วิทยามองว่าไม่จำเป็นต้องมีโลกวัตถุมารองรับอย่างสำนักประจักษ์นิยม แต่มีความเป็นวัตถุวิสัยในความหมายที่ว่าปรากฏการณ์ดำรงอยู่ในจิตสำนึกหรือในการรับรู้ของคนทั่วไปในสังคมมากกว่า
 5. ภาษามีบทบาทสำคัญในฐานะเครื่องมือสืบทอดหรือสื่อความคิดให้มุมมองแก่เราในการศึกษาเรื่องของปรากฏการณ์ทางสังคมและการเมือง
 6. เป็นการแสวงหาความรู้ด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ ให้ความสำคัญกับข้อมูลด้านความรู้สึก โลศทัศน์ ความหมาย วัฒนธรรม เน้นการเข้าไปสัมผัสกับข้อมูลหรือปรากฏการณ์โดยตรง ไม่เน้นการใช้สถิติตัวเลขในการวิเคราะห์ข้อมูล

ปรากฏการณ์ที่การวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์สนใจศึกษา

- นักวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์สนใจศึกษา “ปรากฏการณ์ทางการเมือง” ซึ่งเป็นการศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของมนุษย์
- เหตุผลที่ทำให้การวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์สนใจศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของมนุษย์ คือ
 1. เห็นว่าการศึกษาที่ผ่านมาให้ความสำคัญกับสถาบันทางการเมืองที่เป็นทางการ เช่น รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล ฯลฯ ไม่อาจอธิบายปรากฏการณ์ทางการเมืองบางอย่างเช่น กบฏ จลาจล การเดินขบวน เป็นต้น จึงหันมาให้ความสนใจในการศึกษาพฤติกรรมการเมือง ในแง่ของหลักการวิธีการศึกษาหรือการวิจัยพฤติกรรมทางการเมืองไม่ได้เป็นวิธีการศึกษาวิจัยที่ครอบคลุมเฉพาะการกระทำทางการเมืองของบุคคลที่แสดงออกมาเท่านั้น แต่ยังรวมถึงแรงจูงใจ ความเชื่อ ความคิดเห็น ค่านิยมทางการเมืองด้วย
 2. สิ่งที่เกิดขึ้นในทางการเมืองถูกกำหนดโดยพฤติกรรม แรงจูงใจ ความคาดหวัง ความคิด ค่าเชื่อ ค่านิยมทางการเมือง เป็นต้น ของบุคคลไม่ว่าบุคคลคนนั้นจะเป็นข้าราชการ นักปฎิวัติ บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ หรือบุคคลอื่นๆ มากกว่าตัวองค์กรหรือสถาบัน ทำให้การรัฐศาสตร์สนใจพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล และถือกันว่าพฤติกรรมของมนุษย์เป็นหน่วยพื้นฐานในการวิเคราะห์ ไม่ถือว่าสถาบันเป็นหน่วยในการวิเคราะห์
- ในแง่ของหลักการ วิธีการศึกษาวิจัยพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลทำได้ 2 วิธี คือ
 1. การศึกษาวิจัยพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล โดยทั่วไปเป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการเมือง ที่มีเนื้อหามุ่งไปในเรื่องของการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำทางการเมือง ขณะเดียวกันเป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของบุคลิภาพกับการเมือง เช่น การศึกษาวิจัยผู้นำทางการเมืองคนสำคัญๆ ก็จะเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นไปที่ตัวผู้นำทางการเมือง บุคลิภาพของผู้นำ เพื่อพิจารณาว่าลักษณะบุคลิภาพของผู้นำทางการเมืองดังกล่าวมีผลกระทบต่อระบบการเมืองอย่างไร
 2. การศึกษาวิจัยพฤติกรรมทางการเมืองของกลุ่ม อาทิ กลุ่มชนชั้นนำไม่ว่าจะเป็นกลุ่มข้าราชการ ทหารพลเรือนระดับสูง กลุ่มนักธุรกิจ เป็นต้น ว่ามีพฤติกรรมทางการเมืองเช่นไร และพฤติกรรมทางการเมืองดังกล่าวสามารถส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางการเมืองได้หรือไม่ อย่างไร

หลักการและลักษณะของการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์

1. มองปรากฏการณ์ทางการเมืองที่ทำการศึกษาในภาพรวม เป็นการมองปรากฏการณ์ทางการเมืองหรือพฤติกรรมความสัมพันธ์ของมนุษย์ในทางการเมืองที่ทำการศึกษาในทุกแง่มุมกว่ายึดทฤษฎีแนวคิดใดแนวคิดหนึ่ง ให้ความสำคัญกับ “บริบท” ของปรากฏการณ์ที่หมายถึง “เงื่อนไข” และ “สภาพแวดล้อม” โดยรวมของปรากฏการณ์ที่ให้ความหมายและมีผลต่อการดำรงอยู่ของปรากฏการณ์นั้นๆ
2. ให้ความสำคัญกับปัจจัยหรือตัวแปรด้านวัฒนธรรม ความรู้สึกนึกคิด แรงจูงใจ ความเชื่อ ค่านิยม ตลอดจนความหมายที่มนุษย์กำหนดขึ้นมา เพราะปัจจัยเหล่านี้มักอยู่เบื้องหลังการตัดสินใจทางการเมืองของมนุษย์ ดังนั้นถ้าไม่ให้ความสำคัญกับปัจจัยหรือตัวแปรดังกล่าว จะทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทางการเมืองได้ยาก
3. เป็นการศึกษาหรือทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทางการเมืองแบบเจาะลึก
4. ให้ความสำคัญกับ “แหล่งข้อมูล” และ “ความหมายของข้อมูล” จากธรรมชาติของ “ผู้ให้ข้อมูล” เพราะการมองปรากฏการณ์จากธรรมชาติของผู้ที่อยู่ในปรากฏการณ์นั้น ช่วยให้เข้าใจความหมายและเหตุผลว่าอะไรเกิดขึ้น เพราะอะไร ดังนั้นเวลาเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์ จึงพยายามเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก
5. หน่วยในการศึกษา หรือหน่วยในการวิเคราะห์มีจำนวนน้อย ลึกซึ้ง และละเอียดกว่าการวิจัยเชิงปริมาณในทางรัฐศาสตร์
6. การวิจัยเชิงคุณภาพโดยทั่วไปและในทางรัฐศาสตร์ไม่เรียกร้องให้มีการตั้งสมมติฐาน แต่ถ้ามีการตั้งสมมติฐานก็อาจมีการปรับสมมติฐานได้ ถ้าข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้นั้นชี้ให้เห็นว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้ไม่สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริง

บทบาทและจรรยาบรรณของนักวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์

● ความเชื่อเกี่ยวกับนักวิจัยเชิงคุณภาพ

1. นักวิจัยเชิงคุณภาพโดยทั่วไปมักได้รับการคาดคะเนว่าเป็นบุคคลที่มีคุณวุฒิ ขณะเดียวกันเป็นนักสังเกตการณ์ที่มีความสามารถ ที่สามารถรายงานชีวิตทางสังคมหรือชีวิตทางการเมืองหรือปรากฏการณ์โดยการสังเกตการณ์ด้วยตนเองอย่างถูกต้องชัดเจน มีลักษณะวัตถุวิสัย รวมทั้งมีประสบการณ์ต่างๆ เกี่ยวกับบุคคล
2. นักวิจัยเชิงคุณภาพมีความเชื่อในบุคคลแต่ละคนในโลกที่สามารถรายงานหรือบรรยายพรรณาประสบการณ์ของตน ในแง่ดังกล่าวทำให้นักวิจัยเชิงคุณภาพสามารถผสมผสานการสังเกตการณ์ของตนกับการสังเกตการณ์ของผู้อื่นโดยผ่านการสัมภาษณ์ในเรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับประวัติชีวิต ประสบการณ์ส่วนตัว ทัศนศึกษา เป็นต้น

● บทบาทของนักวิจัยเชิงคุณภาพ คือ

1. ต้องคิดเกี่ยวกับปัญหาที่ทำการวิจัยหรือหัวข้อที่ทำการวิจัยให้ทะลุปรุโปร่ง ละเอียตรอบคอบ เพราะการวิจัยคือกระบวนการรวบรวมหลักฐานเพื่อที่จะตอบคำถามหรือปัญหาที่นักวิจัยสนใจ
2. ต้องตระหนักว่า ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองทั้งหลายที่นักวิจัยระบุนั้นจะต้องมีหลักฐานข้อมูลสนับสนุน โดยหลักฐานข้อมูลต้องมีความสมเหตุสมผลและน่าเชื่อถือได้
3. ในการวิจัยเชิงคุณภาพ นักวิจัยมีบทบาทสำคัญ เพราะต้องทำทุกอย่างด้วยตนเอง ขณะเดียวกันมีฐานะเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง และมีศักยภาพในการเขียนรายงาน
4. มีความสามารถในการสังเกต นอกเหนือไปจากการมีความสามารถที่จะเข้าอกเข้าใจผู้ที่ถูกสังเกต
5. ต้องมีจินตนาการมากพอในการสร้างกรอบแนวคิด ทฤษฎี หรือสมมติฐานใหม่ขึ้น หรือจะต้องสามารถเชื่อมโยงข้อมูล หรือสถานการณ์เข้ากับกรอบแนวคิด ทฤษฎี

● จรรยาบรรณของนักวิจัยเชิงคุณภาพ

- เนื่องจากการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพมีค่านิยมเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะค่านิยมของนักวิจัย ดังนั้นนักวิจัยเชิงคุณภาพต้องมีจรรยาบรรณและระมัดระวังทุกขั้นตอนของการวิจัย

กรอบแนวคิด ทฤษฎี และสมมติฐานของการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์

**ความหมายของ
กรอบแนวคิด
ทฤษฎี**

- กรอบแนวคิด ทฤษฎีของการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์ หมายถึง การกำหนดแนวทางการวิจัย การกำหนดขอบเขตการวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูลให้นักวิจัย โดยช่วยให้แนวทางวิเคราะห์ว่าจะเก็บข้อมูลเกี่ยวกับอะไรบ้างที่เกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่ทำการศึกษา เช่นเดียวกันกับการช่วยสรุปข้อเท็จจริง รวมทั้งช่วยทำนายปรากฏการณ์

สมมติฐาน

- สมมติฐาน คือ ข้อความที่อธิบายถึงความสัมพันธ์และทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรขึ้นไป
- ในการวิจัยเชิงคุณภาพโดยทั่วไปไม่เรียกร้องให้มีการตั้งสมมติฐาน แต่ถ้ามีการตั้งสมมติฐานก็อาจมีการปรับสมมติฐานได้ ถ้าข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ชี้ให้เห็นว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้ไม่สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริง
- ในแง่หลักการ สมมติฐานมีที่มาจากกรอบแนวคิด ทฤษฎี หรืออาจมาจากการทบทวนวรรณกรรม จากความรู้ ความคิด ความสงสัย ความสนใจ เหตุผล หรือแม้กระทั่งจากจินตนาการของนักวิจัยเอง

**ความสัมพันธ์ระหว่าง
กรอบแนวคิด ทฤษฎี
กับสมมติฐาน**

- กรอบแนวคิด ทฤษฎีมีความสัมพันธ์กับสมมติฐานในแง่ที่สมมติฐานเป็นส่วนหนึ่งของกรอบแนวคิด ทฤษฎี โดยทั่วไปกรอบแนวคิด ทฤษฎีของปัญหาการวิจัยเชิงคุณภาพ ปัญหาใดปัญหาหนึ่งอาจประกอบด้วยสมมติฐานเพียงสมมติฐานเดียว หรือประกอบด้วยสมมติฐานหลายสมมติฐานก็ได้ และในทางปฏิบัติกำหนดกรอบแนวคิด ทฤษฎี และการตั้งสมมติฐาน นักวิจัยจะทำอย่างหนึ่งอย่างใดก่อนหรือหลังก็ได้

หน่วยในการศึกษาของการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์

● หน่วยในการศึกษาของการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์ ได้แก่

1. หน่วยระดับบุคคล เช่น อายุ อาชีพ การศึกษา พฤติกรรม ทักษะคติทางการเมืองต่างๆ เป็นต้น
2. หน่วยระดับกลุ่ม เช่น ระดับการศึกษาโดยเฉลี่ย อัตราการใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นต้น
3. หน่วยระดับองค์การ ได้แก่ องค์กรอิสระ เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามทุจริตแห่งชาติ เป็นต้น
4. หน่วยระดับสถาบัน ได้แก่ สถาบันทางการเมือง เช่น พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มกดดัน เป็นต้น
5. หน่วยระดับพื้นที่ เช่น หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด เป็นต้น
6. หน่วยระดับสังคม เช่น อัตราความเป็นเมือง ความเสมอภาคทางการเมือง ความเป็นประชาธิปไตย เป็นต้น

● การวิจัยเชิงคุณภาพใช้หน่วยในการศึกษาน้อยกว่าการวิจัยเชิงปริมาณ

ทำให้ข้อสรุปทั่วไปของการวิจัยเชิงคุณภาพจะมีลักษณะเฉพาะกรณี ในขณะที่การวิจัยเชิงปริมาณข้อสรุปทั่วไปจะมีลักษณะทั่วไป และมีความน่าเชื่อถือมากกว่าและการใช้หน่วยในการศึกษาน้อยทำให้ในการวิจัยเชิงคุณภาพไม่ต้องมีการ “สุ่มตัวอย่าง” เหมือนในการวิจัยเชิงปริมาณ

การตีความ การสร้างข้อสรุป และการนำเสนอผลงานการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์

การตีความ

- การตีความปรากฏการณ์ทางสังคมของการวิจัยเชิงคุณภาพมีลักษณะที่เรียกว่า Phenomenological Perspectives มุ่งเน้นการพยายามทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทางสังคม หรือพฤติกรรมของมนุษย์ โดยพิจารณาไปที่วัฒนธรรมของมนุษย์แต่ละชุมชน แต่ละกลุ่มเป็นหลัก โดยจะเน้นศึกษาความคิด ความรู้สึก ความเชื่อ แรงจูงใจของมนุษย์ในชุมชนหรือในสังคมนั้น ซึ่งการที่จะเข้าใจวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ ของกลุ่มคน ชุมชนและสังคมได้อย่างถ่องแท้ นักวิจัยจะต้องเข้าไปอยู่ใกล้ชิดกับชุมชนและสังคมที่ตนเข้าไปศึกษา

สไลด์ทัศน์ # 4.8 (ต่อ)

การสร้างข้อสรุปทั่วไป

- ข้อสรุปทั่วไป หมายถึง ข้อความที่ประกอบขึ้นด้วยความสัมพันธ์ของแนวคิดตั้งแต่ 2 แนวคิดขึ้นไป
- การสร้างข้อสรุปทั่วไปมีความสำคัญ โดยเฉพาะต่อการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทางการเมืองเป็นอย่างมาก แม้ว่าเหตุการณ์ทางการเมืองแต่ละเหตุการณ์จะมีลักษณะเฉพาะตัว แต่นักรัฐศาสตร์ต่างมุ่งสนใจลักษณะร่วมของแต่ละเหตุการณ์เป็นเบื้องต้น นักรัฐศาสตร์ต่างถือว่าเหตุการณ์แต่ละเหตุการณ์ไม่ได้เกิดอย่างเอกเทศ ฉะนั้นเป้าหมายของการศึกษาค้นคว้าวิจัยหรือการทำความเข้าใจปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์ทางการเมืองจึงมุ่งไปที่การทำความเข้าใจแบบแผนของเหตุการณ์ หรือปรากฏการณ์ทางการเมืองที่ออกมาในรูปแบบของ “ข้อสรุปทั่วไป”
- ในกรณีของการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์ เมื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเสร็จแล้ว จะต้องมีการสรุปผลการวิจัยในขั้นตอนนี้ ถ้าเป็นไปได้นักวิจัยจะต้องมีการสรุปผลในลักษณะของ “ข้อสรุปทั่วไป” ซึ่งมีอยู่ 3 ประเภท คือ
 1. ข้อสรุปทั่วไปแบบสากล เป็นข้อสรุปทั่วไปที่เกิดขึ้นเสมอๆ
 2. ข้อสรุปทั่วไปแบบที่มีลักษณะน่าจะเป็นไปได้ มักเป็นข้อสรุปทั่วไปที่มีการกล่าวถึงในลักษณะที่เป็นสัดส่วนร้อยละแทรกอยู่
 3. ข้อสรุปทั่วไปที่มีลักษณะเป็นเพียงข้อความที่แสดงแนวโน้ม

การนำเสนอผลงาน

- ต้องอยู่ในรูปของการเขียนรายงานวิจัยออกเผยแพร่ หรือไม่ก็เขียนในรูปแบบบทความวิจัย ซึ่งจะต้องเน้นความถูกต้อง รัดกุม ชัดเจน มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงโดยหลักเหตุผลเป็นประเด็นที่สำคัญ

ปัญหาอุปสรรคของการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์

1. ถ้านักวิจัยไม่พยายามเข้าใจปรากฏการณ์ หรือสภาพของปัญหาในบริบท คือ ไม่ให้ความสนใจบริบท หรือสถานการณ์ที่ปัญหาหรือปรากฏการณ์ดำรงอยู่ นักวิจัยก็จะไม่สามารถศึกษาและเข้าใจปรากฏการณ์ หรือปัญหานั้นๆ อย่างแท้จริง
2. การไม่สามารถแยกค่านิยมออกจากข้อเท็จจริง ทำให้การวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์โดยเฉพาะในยุคพฤติกรรมศาสตร์ถูกตั้งข้อโต้แย้ง เพราะในยุคดังกล่าวถือกันว่าความรู้ทางสังคมศาสตร์ (รวมถึงรัฐศาสตร์) ต้องเป็นความรู้ที่มีอาจมีการพิสูจน์หรือทดลองอย่างใดอย่างหนึ่งเช่นเดียวกับกฎทางวิทยาศาสตร์ นักสังคมศาสตร์จึงต้องแยก “ข้อเท็จจริง” ออกจาก “ค่านิยม” เพราะค่านิยมเป็นเรื่องที่ไม่สามารถพิสูจน์ทดลองแบบวิทยาศาสตร์ได้
3. การนำเสนอข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพถูกมองว่าเป็นการนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนาอย่างละเอียด แต่ไม่มีการวิเคราะห์หรือปราศจากการวิเคราะห์ และการบรรยายหรือพรรณนาเป็นเพียงพัฒนาการขั้นต้นของการวิจัย ไม่เหมือนการวิเคราะห์ด้วยกระบวนการทางสถิติ (เช่นที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ) ซึ่งถือว่าเป็นพัฒนาการของศาสตร์ในขั้นที่สูงกว่า จึงมีความเป็นวิทยาศาสตร์มากกว่า
4. การวิจัยเชิงคุณภาพเน้นการสำรวจข้อเท็จจริงของปรากฏการณ์ว่า เกิดขึ้นที่ไหน เมื่อไร ใครอยู่ใน ปรากฏการณ์นั้นบ้าง การวิเคราะห์หรืออธิบายปรากฏการณ์ ตลอดจนการสร้างข้อสรุปทั่วไปจึงเป็นที่ ยอมรับและน่าเชื่อถือได้เฉพาะกรณีที่ศึกษาเท่านั้น เพราะมีหน่วยในการศึกษาน้อย และการสรุปไม่ใช้วิธีการทางสถิติ แต่ใช้วิจารณญาณของผู้วิจัยค่อนข้างมาก ทำให้การสรุปไม่สามารถนำไปใช้ได้ทั่วไป

แนวคิดทั่วไปของการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ

ความหมายของการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ

- การออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ หมายถึง การวางแผนเพื่อกำหนดแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลหรือการตีความข้อมูลโดยเน้นไปที่ความสัมพันธ์หรือปฏิสัมพันธ์เชิงการเมืองของบุคคลภายในชุมชนหรือภายในวัฒนธรรมหนึ่งๆ เพื่อความเข้าใจสภาพการณ์ที่เป็นอยู่จริงมากกว่าการคาดการณ์และการควบคุมสภาพการณ์ โดยใช้วิธีการที่หลากหลายและแข็งแกร่งอันจะนำไปสู่ความเข้าใจสิ่งที่ต้องการศึกษาในลักษณะขององค์รวม

ความสำคัญของการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ

- ความสำคัญของการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ มีดังนี้
 1. เป็นประโยชน์สำหรับการแสวงหาความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวหรือประเด็นที่มีข้อมูลน้อยหรือเป็นเรื่องใหม่ที่ยังไม่มีข้อมูล เช่น การนำระบบ CEO มาใช้ในการบริหารภาครัฐ เป็นต้น
 2. แสวงหาเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจใหม่ในเรื่องที่มีผู้ศึกษากันมาก เพียงแต่ผลลัพธ์ที่ได้ยังไม่กระจ่างชัดเจน เช่น วัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทย เป็นต้น
 3. แสวงหาความหมายของสิ่งที่ต้องการรู้นอกเหนือไปจากการนำเสนอในเชิงตัวเลข เช่น ภูมิปัญญาไทย เป็นต้น
 4. สืบตรวจปรากฏการณ์ที่สับสนและมีเงื่อนงำ โดยไม่ทำลายความซับซ้อนและบริบทของสิ่งนั้น เช่น การค้ายาเสพติด เป็นต้น
 5. ใช้ศึกษาเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน เช่น ความเข้าใจเกี่ยวกับหาบเร่แผงลอย เป็นต้น
 6. ใช้ศึกษาประเด็นที่ลึกซึ้ง ละเอียดย่อย เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างความรุนแรงในสถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยกับความเชื่อทางศาสนา เป็นต้น
 7. ต้องการเรียนรู้การกำหนดความหมาย คุณค่า และการอธิบายสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากความเชื่อ ประเพณี หรือวัฒนธรรมของชุมชน หรือจากประสบการณ์ของบุคคล
 8. สร้างทฤษฎีที่สะท้อนความเป็นจริงของปรากฏการณ์ทางสังคมมากกว่าการคาดการณ์ของนักวิจัยหรือจากผลงานที่มีมาก่อนแล้ว เช่น ผลประโยชน์ทับซ้อน เป็นต้น
 9. ใช้สำหรับการศึกษาที่ต้องการข้อมูลในลักษณะของการเชื่อมโยงต่อเนื่องกัน เพื่อให้ได้ภาพครบถ้วน กล่าวคือ มีการโยงข้อมูลจากคนหนึ่งไปยังคนอื่นๆ ซึ่งจะต้องมีการติดตามข้อมูลเหล่านี้ไปตลอดจนกระทั่งถึงคนสุดท้าย

ไสตท์ส # 5.1 (ต่อ)

ลักษณะของการออกแบบ การวิจัยเชิงคุณภาพ

● ลักษณะของการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ มีดังนี้

1. การออกแบบการวิจัยจะเกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อมจริงที่ต้องการทำวิจัยซึ่งจะทำให้นักวิจัยทราบข้อเท็จจริงและสามารถพัฒนาระดับของรายละเอียดได้มากขึ้น รวมทั้งสามารถรับรู้ทฤษฎีและประสบการณ์ที่ถ่ายทอดมาจากบุคคลในพื้นที่ได้โดยตรง
2. การออกแบบการวิจัยจะคงสภาพของสิ่งที่ต้องการศึกษาเอาไว้โดยจะไม่เข้าไปเปลี่ยนแปลงวิธีการ หรือสถานที่ หรือทำให้พฤติกรรมของบุคคลเปลี่ยนไป
3. การออกแบบการเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้วิธีการปฏิสัมพันธ์เชิงสังคมเป็นหลัก มีการสร้างความคุ้นเคย ความเชื่อถือ และความไว้วางใจให้กับบุคคลที่ต้องการศึกษา และจะให้บุคคลได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัยให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง
4. สิ่งที่เกิดขึ้นในการออกแบบการวิจัยจะเป็นไปตามสถานการณ์ที่เป็นจริงมากกว่าที่จะเป็นการกำหนดไว้ล่วงหน้าและตายตัว
5. การออกแบบการวิจัยจะให้ความสำคัญกับการตีความ (interpretation) เป็นหลัก คือ ข้อมูลที่เก็บรวบรวมจะถูกนำมาประมวลเป็นหมวดหมู่ และวิเคราะห์ความหมายและนัยสำคัญของสิ่งที่ได้มา โดยผ่านการอธิบายที่ได้มาจากผสมผสานทฤษฎี ประสบการณ์การเรียนรู้ และความเชื่อส่วนบุคคลในสถานการณ์นั้นๆ อันจะนำไปสู่ข้อสรุปบทเรียนของการเรียนรู้
6. การออกแบบการวิจัยจะให้ความสำคัญต่อองค์รวมมากกว่าการแยกส่วน และเน้นรายละเอียดปลีกย่อย ทั้งนี้เพื่อจะได้เข้าใจถึงความซับซ้อนและการเชื่อมโยงของสิ่งต่างๆ ในปรากฏการณ์หนึ่งๆ ได้อย่างครบถ้วน
7. การออกแบบการเก็บข้อมูลกับการออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูลจะเกิดขึ้นพร้อมกันโดยไม่แยกแยะลำดับก่อนหลัง
8. นักวิจัยถือเป็นเครื่องมือของการออกแบบการวิจัยที่สำคัญที่สุด เนื่องจากนักวิจัยเชิงคุณภาพจะมีบทบาทหลักในทุกขั้นตอนของการวิจัย ผู้วิจัยเชิงคุณภาพที่มีประสบการณ์มากจะได้เปรียบในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ตนได้มา และผู้วิจัยเชิงคุณภาพอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้ที่เป็นแหล่งข้อมูลได้มากหากไร้จริยธรรม
9. การออกแบบการสุ่มตัวอย่างและขนาดของตัวอย่างที่ศึกษาจะยึดตามปรากฏการณ์ที่ต้องการศึกษาเป็นหลัก โดยไม่คำนึงถึงการเป็นตัวแทนของประชากร เช่น การศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของปัจเจกบุคคล ซึ่งอาจจะเป็นการศึกษาเจาะลึกสำหรับหน่วยที่ต้องการวิเคราะห์ (คือผู้นำ) ซึ่งเพียง 1 คนเท่านั้น และผลการวิเคราะห์ก็จะไปสรุปใช้กับ

ผู้นำคนอื่นๆ ไม่ได้

10. วิธีการที่ใช้ในการศึกษาจะนำเอาวิธีการหลายวิธีเข้ามามีร่วมกันในการเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์ที่ต้องการ
11. การออกแบบการวิจัยจะใช้การศึกษาแบบอุปนัย โดยการสรุปผลที่ได้จากการนำส่วนย่อยมารวมกัน ผู้วิจัยจะต้องรู้จักเลือกเหตุการณ์ที่เป็นกุญแจสำคัญขึ้นมา แล้วเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเหตุการณ์นั้นกับเหตุการณ์ทั้งหมด ตลอดจนสรุปโครงสร้างของเหตุการณ์นั้นไปประยุกต์อธิบายโครงสร้างของปรากฏการณ์หรือระบบโดยส่วนรวม

ขั้นตอนของการออกแบบ การวิจัยเชิงคุณภาพ ● การออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพแบ่งออกได้เป็น 5 ขั้นตอน คือ

1. การกำหนดเป้าหมาย คำถามหลักของขั้นตอนนี้ได้แก่ เป้าหมายสุดท้ายของการวิจัยคืออะไร ทำไมจึงต้องศึกษา คุณค่าของการวิจัยคืออะไร เป้าหมายของการวิจัยเชิงคุณภาพจะไม่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหรือการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม หากแต่จะเน้นที่แนวคิดเดียวเป็นหลัก เช่น เอกลักษณะของความเป็นชาติ บทบาทของผู้นำท้องถิ่น เป็นต้น โดยจะให้ความสำคัญไปที่การสร้างความเข้าใจ หรือการตรวจสอบความหมาย หรือการค้นพบ หรือการสำรวจเกี่ยวกับแนวคิดนั้น
2. การกำหนดบริบทของแนวคิดและทฤษฎี คำถามหลักของขั้นตอนนี้คือ แนวคิดที่จะใช้เป็นแนวทางสำหรับการศึกษาคืออะไร ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามีอะไรบ้าง จะนำมาใช้เมื่อใด อย่างไร ประสพการณ์ส่วนบุคคลที่จะนำมาใช้หรือไม่ ถ้ามีคืออะไร และจะนำมาใช้อย่างไร แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพอาจจะนำมาใช้เพื่อกำหนดปัญหาของการวิจัย หรือเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการเปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่างระหว่างการศึกษาเชิงคุณภาพอื่นๆ เป็นหลัก ไม่ได้มีเป้าหมายที่จะนำมาใช้เพื่อการยืนยันหรือเพื่อทดสอบความถูกต้องของแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวแต่อย่างใด
3. การระบุคำถามการวิจัย คำถามในการวิจัยเชิงคุณภาพจะมีลักษณะกว้างๆ ไม่เฉพาะเจาะจง และไม่มีกรอบทิศทาง จะอยู่ในรูปแบบของคำว่า “อะไร” และ “อย่างไร” สิ่งที่ต้องการในขั้นตอนนี้ ได้แก่ อะไรคือประเด็นที่ต้องการศึกษา หรืออะไรคือสิ่งที่ต้องการหาคำตอบ รวมทั้งความเชื่อมโยงระหว่างประเด็นที่ต้องการศึกษา
4. การกำหนดระเบียบวิธีวิจัย องค์ประกอบหลักที่ต้องนำมาพิจารณา คือ ความสัมพันธ์ระหว่างการวิจัยกับบุคคลที่ต้องการศึกษา การเลือกพื้นที่และการเลือกตัวอย่าง การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ไสตท์ศน์ # 5.1 (ต่อ)

5. การวิเคราะห์ความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ ขั้นตอนนี้จะเป็นการออกแบบเพื่อป้องกันอคติ ความลำเอียง และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นมาจากการกระทำของผู้วิจัยที่มีต่อสภาพแวดล้อมหรือบุคคลที่ต้องการศึกษา

- **อคติ** หมายถึง การที่เกิดความผิดพลาดอย่างเป็นระบบ หรือ การได้ข้อมูลหรือข้อสรุปที่ลำเอียงไปทางใดทางหนึ่ง
- **คำถามหลักในขั้นตอนนี้** คือ จะมีความผิดพลาดอะไรที่อาจเกิดขึ้นได้ อะไรคือคำอธิบายเกี่ยวกับความผิดพลาด วิธีการใดที่จะนำมาใช้เพื่อแก้ไขความผิดพลาด ข้อมูลที่มีอยู่หรือที่เก็บรวบรวมเป็นอย่างไร ทั้งในแง่ของการสนับสนุน หรือการแย้งกับเป้าหมาย ทำอย่างไรจึงจะได้ข้อสรุปที่สมเหตุสมผล ทำไมบุคคลอื่นจึงต้องเชื่อผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัย

ไสตท์ศน์ # 5.2

เกณฑ์การทดสอบความถูกต้องของการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ

- การทดสอบความถูกต้องของการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพมีเกณฑ์ ดังนี้
 1. **ความน่าเชื่อถือ** เป็นการยืนยันให้ผู้อื่นมั่นใจได้ว่า ข้อสรุปที่ได้มาจากข้อมูลจริง มีหลักฐานอ้างอิงและสามารถนำมาตรวจสอบยืนยันได้จากหลายแหล่ง และการพรรณนาเรื่องนั้นถูกต้องตรงตามความเป็นจริง
 2. **ความสามารถในการถ่ายทอดผลลัพธ์** คือ ข้อค้นพบที่ได้สามารถนำไปใช้ในบริบทอื่นหรือกับหน่วยการวิเคราะห์ได้หรือไม่ เพียงใด โดยจะต้องคำนึงถึงระดับองค์ที่บุคคลอื่นสามารถนำเอาผลการวิจัยไปใช้นอกปรากฏการณ์ที่ศึกษา ความพอเพียงของข้อมูลในรายละเอียดเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่ศึกษา และความคล้ายคลึงระหว่างบริบทที่จะนำผลการศึกษาไปใช้
 3. **ความเป็นปรนัย** นักวิจัยต้องไม่มีอคติหรือลำเอียงไปจากสภาพที่เป็นจริงในการพรรณนาและการตีความข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพ ในกรณีที่ผู้วิจัยหลายคน การพรรณนาและการตีความข้อมูลที่ได้มาจะต้องมีความสอดคล้องกันระหว่างผู้วิจัย
 4. **ความคงเส้นคงวา** ผู้วิจัยจะอธิบายผลลัพธ์ที่ได้ตรงกัน ถ้ามีการทำวิจัยซ้ำในปรากฏการณ์ที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน การออกแบบจะต้องสามารถทำให้ทราบได้ว่าความถี่ของสิ่งนั้นเป็นอย่างไร

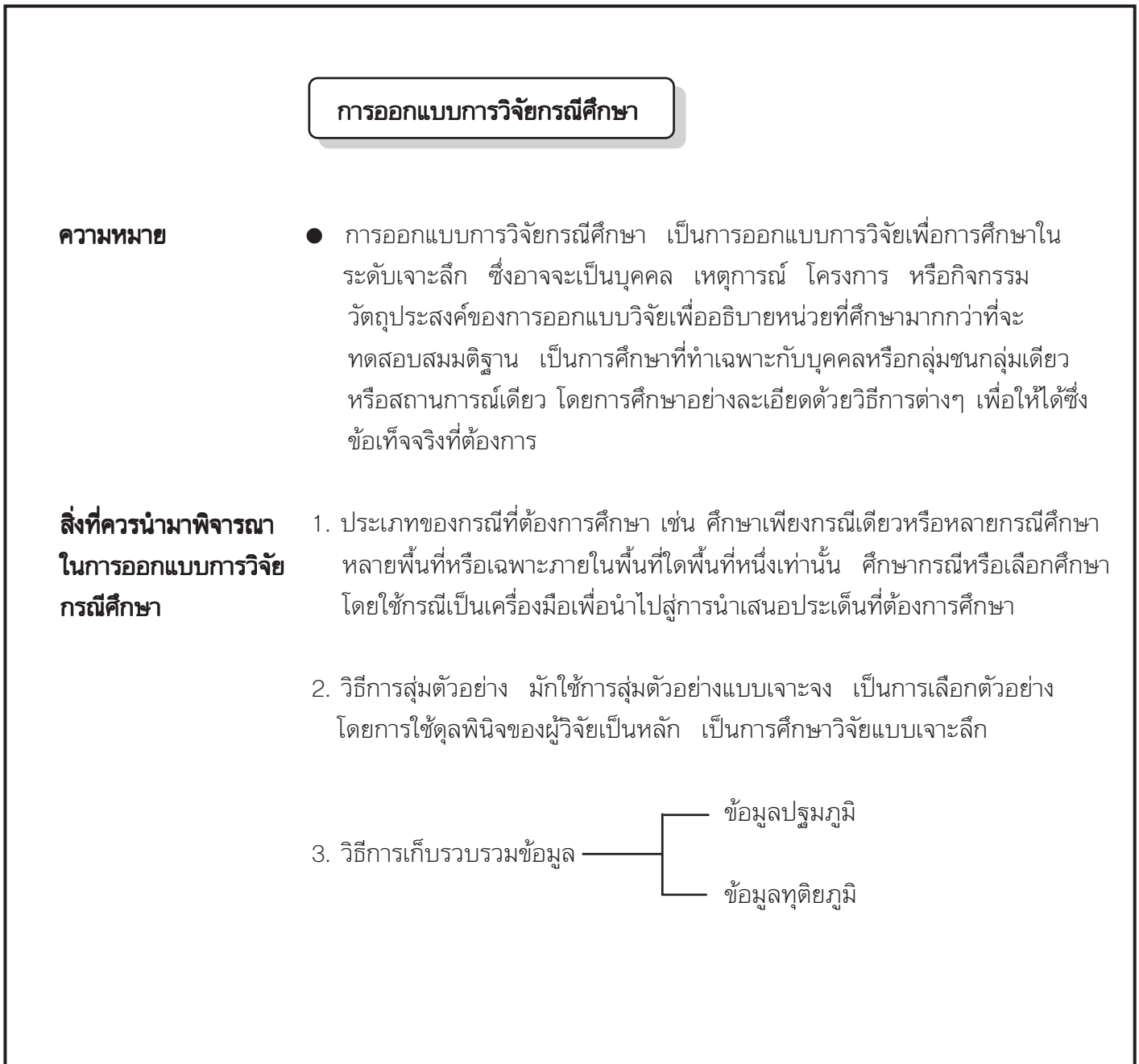
ไสตท์ศน์ # 5.2 (ต่อ)

5. **ความเป็นกลาง** ข้อค้นพบที่ได้จะต้องสะท้อนความเป็นจริงของสิ่งที่ต้องการศึกษา และสามารถยืนยันได้ด้วยการวิจัยของบุคคลอื่น โดยไม่ได้มาจากอคติของผู้วิจัยหรือมาจากผลประโยชน์แอบแฝงของผู้วิจัย
6. **ความเป็นประโยชน์** เนื้อหาที่ได้จากการวิจัยสมเหตุสมผล มีความเป็นไปได้สอดคล้องกับความเป็นจริง และสามารถทำให้เข้าใจปรากฏการณ์ของสิ่งที่ต้องการศึกษาได้เป็นอย่างดี
7. **การนำไปประยุกต์ใช้** คือ ผลลัพธ์ที่ได้สามารถนำไปใช้ในกลุ่มอื่นได้หรือไม่

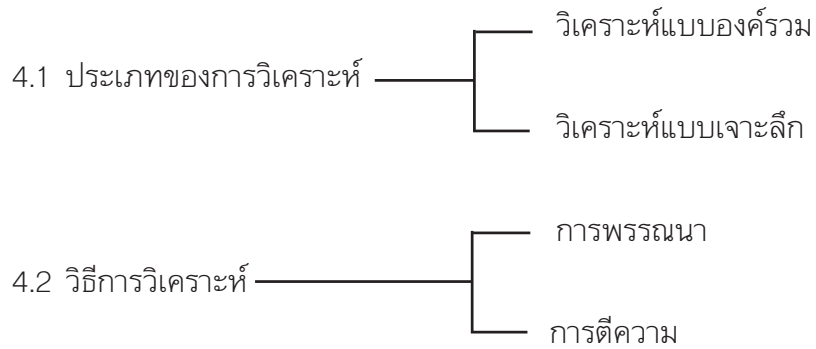
วิธีการเพิ่มความถูกต้องของการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ

การเพิ่มความถูกต้องของการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพทำได้หลายวิธี คือ

1. **การตรวจสอบจากผู้ให้ข้อมูล** คือ การที่ผู้วิจัยส่งสิ่งที่ได้ทำการวิเคราะห์ตีความข้อมูลและสรุปผลด้วยตนเองไปให้ผู้มีส่วนร่วมให้ข้อมูลร่วมพิจารณาความแม่นยำและความเชื่อถือได้ของสิ่งที่ค้นพบ ในกรณีนี้ผู้มีส่วนร่วมจะมีบทบาทเป็นทั้งผู้ให้ข้อมูลและตรวจสอบข้อมูลด้วย และอาจให้ข้อเสนอแนะที่จะทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
2. **ช่วงเวลาที่ใช้** ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยต้องมีมากพอที่จะสะท้อนให้เห็นถึงปรากฏการณ์จริงของการศึกษา การออกแบบที่ไม่ครอบคลุมช่วงเวลาทั้งหมดย่อมส่งผลทำให้ผลลัพธ์ที่เกิดผิดพลาดได้
3. **การตรวจสอบจากผู้ร่วมอาชีพ** จะทำให้ทราบความแกร่งของระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ความเหมาะสมของการให้ความหมายและการตีความ อันจะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากขึ้น
4. **การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เชี่ยวชาญ** เพื่อให้ผู้วิจัยได้มีมุมมองเพิ่มเติมที่หลากหลายและแง่คิดต่างๆ เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงให้การออกแบบการวิจัยตรงตามความเป็นจริงให้มากที่สุด
5. **การสำรวจแบบสามเหลี่ยม** เป็นการสร้างความแตกต่างให้เกิดขึ้นในสิ่งต่างๆ เพื่อนำไปสู่การอธิบายปรากฏการณ์ที่ต้องการศึกษาอย่างเดียวกัน เช่น การสร้างความแตกต่างด้านข้อมูล ทฤษฎี วิธีการ และด้านผู้สำรวจ เป็นต้น
6. **ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง** เป็นการตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงตรรกะหรือความน่าจะเป็นระหว่างชุดของข้อมูลต่างๆ และนำเอามาเชื่อมโยงให้สอดคล้องต่อกันหรือให้ไปด้วยกันได้
7. **การตรวจสอบจากภายนอก** ใช้บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเข้ามาเป็นผู้พิจารณา เพื่อให้แน่ใจว่าทั้งกระบวนการในการวิจัยและผลลัพธ์ที่ได้มีความถูกต้องเหมาะสม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

5. ขอบเขตของการศึกษา อาจแบ่งโดยใช้เวลา เหตุการณ์ กระบวนการ สถานที่ ฯลฯ ในกรณีที่ไม่ชัดเจน อาจกำหนดขอบเขตของการศึกษาขึ้นมาเอง

สไลด์ทัศน์ # 5.5

การออกแบบการวิจัยเชิงพรรณนา

ความหมาย

- เป็นการออกแบบการวิจัยเพื่อการค้นหาคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการศึกษาในสภาพการณ์ปัจจุบัน หรือนำไปใช้คาดการณ์คุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการศึกษาในอนาคต โดยใช้วิธีการบรรยาย

ชนิดของการออกแบบการวิจัยเชิงพรรณนา

- การออกแบบการวิจัยเชิงพรรณนาแบ่งออกได้เป็น 2 ชนิด คือ
 1. การออกแบบการวิจัยแบบเฉพาะช่วงเวลา เน้นการออกแบบการวิจัยเพื่อเก็บข้อมูลมาพรรณนาคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการศึกษา เฉพาะช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้น
 2. การออกแบบการวิจัยตามระยะเวลาที่ยาวนาน เน้นการออกแบบการวิจัยเพื่อเก็บข้อมูลมาพรรณนาเชิงเปรียบเทียบหรือวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะของประชากรเป้าหมายในช่วงระยะเวลาที่ยาวอย่างต่อเนื่อง การวิจัยแบบนี้มีประโยชน์สำหรับการศึกษาความเปลี่ยนแปลงของตัวแปรต่างๆ ว่าเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ อย่างไร เมื่อเทียบกับช่วงเวลาที่เปลี่ยนไป การออกแบบการวิจัยตามระยะเวลาที่ยาวนานจำแนกออกเป็น 3 แบบ คือ

ไสตท์ศน์ # 5.5 (ต่อ)

- 2.1 Cohort Design เป็นการออกแบบการวิจัยเพื่อการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันจากประชากรกลุ่มเดียวกันในแต่ละช่วงของเวลา เช่น การศึกษาบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการดูแลประชาชนในพื้นที่ ตลอดระยะเวลาของการดำรงตำแหน่งโดยการสุ่มจากแต่ละภาค
- 2.2 Trend Design เป็นการออกแบบการวิจัยเพื่อการศึกษากลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่แตกต่างกันในเวลาที่กำหนดไว้ เช่น การศึกษาความมีศีลธรรมและจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ผ่านการอบรมในโครงการผู้ทรงศีล โดยแบ่งเป็น 5 รุ่นๆ ละ 100 คน แล้ววัดผลลัพธ์ที่ได้ เพื่อนำมาวิเคราะห์แนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะ
- 2.3 Panel Design เป็นการออกแบบการวิจัยเพื่อการศึกษากลุ่มตัวอย่างชุดเดิมจากประชากรเป้าหมาย ในช่วงเวลาที่กำหนดไว้ เช่น การศึกษาพฤติกรรมการเข้าประชุมสภาของสมาชิกสภา-ผู้แทนราษฎรในแต่ละสมัยการประชุมเป็นระยะเวลา 4 ปี เพื่อดูแนวโน้มที่เปลี่ยนไป

ไสตท์ศน์ # 5.6

การออกแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติ

ความหมาย

- เป็นการวางแผนเชิงระบบที่นำเอาการวิจัยมากระทำผสมผสานไปกับการปฏิบัติจริง โดยบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ตลอดกระบวนการวิจัย ทั้งนี้เพื่อจะทำให้ได้มาซึ่งรูปแบบการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการปฏิบัติได้เหมาะสมกับสภาพขององค์การหรือการปฏิบัติตนให้ดีขึ้น

ขั้นตอน

- การออกแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติมี 4 ขั้นตอน
 1. การวางแผน คือ การสำรวจปัญหาที่เกิดขึ้น และการวางแผนร่วมกันระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรรมวิธีที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหา (การสำรวจและจัดระบบฐานข้อมูล)
 2. การปฏิบัติ เป็นการดำเนินการตามแผนที่ได้กำหนดไว้โดยบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งหมด รวมทั้งมีการวิเคราะห์ อภิปราย และแสดงความคิดเห็นต่างๆ เพื่อปรับการปฏิบัติให้ยืดหยุ่นต่อการนำไปดำเนินการ

ไสตทัศน์ # 5.6 (ต่อ)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการควบคู่ไปกับขั้นตอนการปฏิบัติ สิ่งที่ต้องเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ กระบวนการของการปฏิบัติ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ สภาพแวดล้อม และเงื่อนไขต่างๆ ที่จะมีผลต่อการปฏิบัติ
4. การสะท้อนกลับ เป็นขั้นตอนการประเมินการปฏิบัติโดยอยู่ในรูปของการวางแผนการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและอภิปรายสิ่งที่ได้พบเห็นสามารถทำได้ 4 ประการ คือ
 - 4.1 การวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาเกี่ยวกับสภาพที่เกิดขึ้น
 - 4.2 การประเมินข้อค้นพบว่าเป็นอย่างไร
 - 4.3 การอภิปรายเพื่อหาคำอธิบายต่อข้อค้นพบที่ได้
 - 4.4 การอภิปรายเพื่อการแก้ไขปรับปรุงข้อค้นพบ หรือการนำข้อค้นพบไปใช้ประโยชน์

ไสตทัศน์ # 5.7

การออกแบบการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา

ความหมาย

- เป็นการวางระบบและแบบแผนของการพรรณนาและการตีความเนื้อหาความหมายของกลุ่มหรือระบบสังคมและวัฒนธรรมหนึ่งๆ ที่ต้องการศึกษา โดยผ่านการสังเกตของผู้วิจัยที่เข้าไปฝังตัวในชุมชน หรือโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากสมาชิกของชุมชน ระบบสังคม ในประเด็นที่เกี่ยวกับพฤติกรรม ภาษา สิ่งประดิษฐ์ โครงสร้าง หน้าที่ และวัฒนธรรม

วิธีการศึกษา

- ดำเนินการในภาคสนาม โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งภาพรวมของกลุ่มที่ต้องการศึกษา เช่น ภูมิหลัง ศาสนา การเมือง เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ฯลฯ รวมทั้งการประมวลลักษณะของกลุ่มอันจะทำให้ทราบถึงความซับซ้อนต่างๆ

กลุ่มเป้าหมายที่เข้ามาเกี่ยวข้อง

- มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่นำทางไปยังแหล่งข้อมูล และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ต้องการ (กลุ่มแรกอาจไม่จำเป็นต้องมีก็ได้)

ไสตท์ศน์ # 5.7 (ต่อ)

ผลลัพธ์ที่ต้องการ

- การพรรณนารายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติของกลุ่มที่ต้องการศึกษา การวิเคราะห์สิ่งที่ต้องการศึกษาโดยใช้หลักการหรือการคาดการณ์และการตีความเพื่อตรวจสอบความหมายของสิ่งที่ต้องการศึกษา ดังนั้นผลลัพธ์สุดท้ายที่ได้มาจะเป็นการผสมผสานระหว่างทรรศนะของกลุ่มที่ศึกษากับการตีความของผู้วิเคราะห์

คำถามหลักที่ควรนำมา พิจารณาสำหรับการ ออกแบบการวิจัย เชิงชาติพันธุ์วรรณา

- สถานการณ์ทางสังคมใดที่ต้องการศึกษา การสังเกตสถานการณ์ทางสังคมนั้นจะอย่างไร อะไรคือสิ่งที่ควรสังเกตและบันทึกในสถานการณ์นั้น มีประเด็นใดที่คาดว่าจะเกิดขึ้นมาได้ในระหว่างการศึกษา แหล่ง ข้อมูลอยู่ที่ใด ใช้ระยะเวลาานเท่าใด การรายงานผลจะนำเสนอในรูปแบบใด (ทรรศนะของผู้ให้ข้อมูล หรือผู้วิจัย) การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลใช้วิธีใด

สิ่งที่ห้าม สำหรับการศึกษา

- การหลอกลวงเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล การปกปิดข้อมูลเกี่ยวกับเป้าหมายของการวิจัย หรือเก็บข้อมูลโดยปราศจากจริยธรรม

ไสตท์ศน์ # 6.1

ลักษณะของข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นข้อมูลที่มีลักษณะเป็นข้อความหรือเป็นการพรรณนาที่บรรยายให้เห็นสภาพของปรากฏการณ์ ประเภท กระบวนการ และขั้นตอนของเหตุการณ์ รวมทั้งความเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์
2. ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพไม่ใช่ตัวเลขที่เป็นสัญลักษณ์
3. ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับโลกทัศน์ ความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ค่านิยม ตลอดจนอุดมการณ์ทางการเมือง
4. การที่จะได้ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจะต้องมีความสัมพันธ์อันดีกับประชากรและสิ่งที่ตนศึกษา
5. การวิจัยเชิงคุณภาพจะให้ความสำคัญกับแหล่งและความหมายของข้อมูลจากทรรศนะของผู้ให้ข้อมูล
6. ลักษณะของข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพที่ได้มาโดยการเก็บรวบรวมจะต้องเป็นข้อมูลที่มีลักษณะที่สะท้อนความคิดหรือระบบคิดของผู้ตอบโดยตรง

ไสตท์ศน์ # 6.2

จุดเน้นของการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์

1. เน้นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ลึกซึ้งและรอบด้าน และถ้าไม่สามารถได้ข้อมูลมาโดยการสำรวจ ผู้วิจัยหรือนักวิจัยต้องมองหาช่องทางให้ได้ข้อมูลด้วยการใช้วิธีการสัมภาษณ์และการสังเกต เพื่อให้การวิจัยสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการเข้าใจปรากฏการณ์ทางการเมืองที่ศึกษา
2. เน้นความเป็นมนุษย์ของผู้วิจัยและผู้ถูกวิจัย ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยต้องเคารพในความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น ถ้าผู้วิจัยหรือนักวิจัยทำให้ประชากรกลุ่มตัวอย่างหรือชาวบ้านรักใคร่ไว้น้อยเชื่อใจได้ ประชากรกลุ่มตัวอย่างหรือชาวบ้านก็จะยินดีเปิดเผยข้อมูลที่ผู้วิจัยต้องการโดยไม่ปิดบัง
3. เน้นการให้ผู้วิจัยออกไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการต่างๆ ในการเก็บข้อมูล อาทิ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เป็นต้น
4. การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์เน้นหรือให้ความสำคัญกับการเก็บข้อมูลด้านจิตใจ ความรู้สึกนึกคิด และความหมายที่มนุษย์กำหนดขึ้นมาที่ไม่อาจปรากฏออกมาในรูปของข้อมูลเชิงประจักษ์ และไม่อาจเจนับได้
5. เน้นการเก็บข้อมูลขนาดเล็กหรือข้อมูลจำนวนน้อย

ไสตท์ศน์ # 6.3

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์

การสังเกตการณ์

- การสังเกตโดยทั่วไป หมายถึง การเฝ้าดูสิ่งที่เกิดขึ้นหรือปรากฏขึ้นอย่างเอาใจใส่หรืออย่างใกล้ชิด และกำหนดไว้อย่างมีระเบียบวิธี เพื่อวิเคราะห์หรือหาความสัมพันธ์ของสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นกับสิ่งอื่น
- ประเภทของการสังเกตที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแบ่งเป็น
 1. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม หรือการสังเกตภาคสนาม หรือการสังเกตเชิงคุณภาพ ผู้สังเกตจะต้องเข้าไปใช้ชีวิตร่วมกับคนที่ถูกศึกษา ในแง่ของการมีกิจกรรมร่วมกัน มีการกระทำกิจกรรมด้วยกัน พยายามให้คนในชุมชนหรือในสังคมการเมืองที่ศึกษายอมรับว่าผู้สังเกตมีสถานภาพและบทบาทเช่นเดียวกับตน
 - นักวิจัยที่เก็บข้อมูลโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมจะประสบความสำเร็จในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้จะต้องอยู่อาศัยในชุมชนที่ศึกษาให้นานที่สุด การอยู่กับชาวบ้านควรใช้ภาษาท้องถิ่น กินอยู่ การเลือกแต่งตัว ใช้ชีวิตประจำวันเหมือนประชากรที่ทำการศึกษาทั่วไป พยายามหลีกเลี่ยงอคติโดยวิธีต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่แสดงความคิดเห็นเข้ากับฝ่ายใด (หัวใจของการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม คือการจัดหาความสมดุลระหว่างความผูกพันกับการแยกกัน หรือการไม่เกี่ยวข้อง)
 2. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม หรือการสังเกตโดยตรง เป็นการสังเกตหรือเฝ้าดูโดยที่ผู้วิจัยไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องหรือร่วมกระทำในเหตุการณ์ที่ตนอยู่ การสังเกตประเภทนี้มักใช้ในกรณีที่ไม่ต้องการให้ผู้ถูกสังเกตรู้สึกถูกรบกวนจากการสังเกต
- การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม แบ่งได้ 3 ชนิด คือ
 1. การสังเกตแบบมีโครงสร้าง เป็นการสังเกตการณ์ที่เป็นระบบ โดยทั่วไปผู้ศึกษาทราบถึงวัตถุประสงค์ของการสังเกตการณ์ จึงมีการเตรียมการสังเกต เช่น กำหนดประเด็น หัวข้อ คำโครงไว้ล่วงหน้า
 2. การสังเกตแบบไม่มีโครงสร้าง เป็นการสังเกตการณ์ที่ผู้ศึกษามีได้กำหนดคำโครงไว้ล่วงหน้า เนื่องจาก การสังเกตแบบนี้เป็นการสังเกตพฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติ ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมพฤติกรรมที่แสดงออกจึงเป็นไปตามเงื่อนไขของบุคคลนั้น
 3. การสังเกตในห้องปฏิบัติการ เป็นการสังเกตในสถานการณ์ที่ผู้ศึกษาได้กำหนดไว้ ซึ่งวิธีการสังเกตอาจจะใช้วิธีการสังเกตผ่านห้องกระจกที่มองด้านเดียว เพื่อมิให้ผู้สังเกตรู้ตัว เป็นต้น
- ข้อสังเกตเกี่ยวกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม
 1. การสังเกตทั้งสองประเภทต่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อสังเกตพฤติกรรมและเหตุการณ์ลักษณะสำคัญๆ เพื่อหาความสัมพันธ์และความหมายของปรากฏการณ์ทางสังคมเหมือนกัน
 2. สิ่งที่ต้องสังเกต คือ การกระทำ เช่น การใช้ชีวิตประจำวัน แบบแผนการกระทำ ความหมายของการกระทำ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคมในยุคที่ทำการการศึกษา รวมทั้งการมีส่วนร่วมในกิจกรรมในชุมชน และสภาพสังคม โดยทั่วไปเมื่อมีการสังเกตมักมีการจดบันทึก
 3. ในกรณีของการวิจัยเชิงคุณภาพ ควรใช้การสังเกตโดยตรงในระยะแรกของการเริ่มทำงานสนาม เช่น ในการสำรวจชุมชนหมู่บ้าน จากนั้นจึงค่อยเริ่มใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม

ไสตทัศน์ # 6.5

การสัมภาษณ์

- การสัมภาษณ์ เป็นรูปแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ถาม ผู้ตอบ เป็นวิธีที่ช่วยให้นักวิจัยสามารถเข้าถึง การรับรู้ของบุคคล ความหมายที่บุคคลแสดงออก เป็นวิธีการเก็บข้อมูลที่มีความยืดหยุ่น เพราะ ผู้สัมภาษณ์มีโอกาสอธิบาย ขยายความ หรือซักถามเพิ่มเติมได้
- การสัมภาษณ์มีหลายประเภท เช่น
 1. การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างหรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ มีการกำหนดคำถามต่างๆ ไว้ล่วงหน้า
 2. การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ในการวิจัยเชิงคุณภาพนิยมใช้การสัมภาษณ์แบบนี้ โดยใช้ ควบคู่กับการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม โดยนักวิจัยจะเป็นผู้สัมภาษณ์เอง เพราะรู้ว่าต้องการ ข้อมูลชนิดไหน แบบใด
 3. การสัมภาษณ์เจาะลึกที่ไม่ใช่แบบสอบถาม ไม่มีการกำหนดโครงสร้างของข้อมูลที่ต้องการเก็บไว้แน่นอนตายตัว เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องอาศัยความสามารถพิเศษของผู้สัมภาษณ์ ในการซักถาม ติดตามรายละเอียดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ โดยการติดตามประเด็นที่กำลังซักถามกันอยู่ นิยมใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่มีลักษณะโดยเฉพาะและเป็นประชากรขนาดเล็ก
 4. การสัมภาษณ์ “ผู้ให้ข่าว” หรือ “ผู้ให้ข้อมูลหลัก” หมายถึง บุคคลที่มีความรู้เรื่องราวต่างๆ ที่ผ่านมาแล้วที่จะช่วยให้ความกระจ่างแก่ผู้วิจัยที่เข้าไปในชุมชน
 5. การสัมภาษณ์กลุ่มเจาะลึก (Focus Group Review) เป็นสภาพข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลพร้อมกันหลายคน เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยนัดหมายผู้ให้ข้อมูลมาประชุมร่วมกันในที่แห่งใดแห่งหนึ่งเพื่อการซักถาม เก็บข้อมูลที่ต้องการ โดยผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดต้องเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือ มีบทบาทในเรื่องที่เกี่ยวข้อง

การใช้ข้อมูลจากเอกสาร

1. **เอกสารขั้นต้น** คือ เอกสารที่เป็นข้อมูลหรือหลักฐานโดยตรง ถือเป็นต้นฉบับ เช่น เอกสารทางประวัติศาสตร์ กฎหมาย ประกาศต่างๆ พระราชบัญญัติ กฎ ข้อบังคับต่างๆ ที่ผู้วิจัยอาจนำข้อมูลเอกสารเหล่านี้ไปตีความตามความเข้าใจของตน
 2. **เอกสารขั้นรอง** หรือเอกสารชั้นทุติยภูมิ ได้แก่ ข้อมูลหลักฐานที่มีอยู่แล้ว นับตั้งแต่บันทึกประวัติบุคคล รายงานต่างๆ ไปจนถึงเอกสารทุกประเภท นับตั้งแต่รายงานการประชุม รายงานประจำ เอกสารทางวิชาการ เอกสารส่วนบุคคล หนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสารรายสัปดาห์ ข้อมูลหลักฐานเอกสารเหล่านี้ได้มีผู้รวบรวมไว้แล้ว และนักวิจัยเชิงเอกสารนำมาใช้ในการวิเคราะห์หรืออ้างอิง
 3. **เอกสารขั้นสาม** หรือเอกสารชั้นตติยภูมิ ได้แก่ พกตรรชนี บทคัดย่อ และบรรณานุกรม พวกบัญชีหนังสือที่ช่วยค้นหาบัญชีหนังสือด้วยกัน รวมทั้งประเภทเอกสารอ้างอิงทั้งหลายที่บรรดาห้องสมุดทั้งหลายมักทำหน้าที่เป็นแหล่งรวบรวมเอกสารอ้างอิงเหล่านี้
- **การใช้ข้อมูลจากเอกสารจะต้องเสียเวลามากในการตรวจสอบและตีความ** คือ ต้องมีการตรวจสอบว่าเอกสารนั้นตรงตามความต้องการและเป็นเอกสารที่แท้จริงหรือไม่ ในกรณีที่เอกสารที่ได้มาเป็นเอกสารสำเนาไม่ใช่ต้นฉบับ นักวิจัยจะต้องมีการตรวจสอบว่า เอกสารที่ได้มาได้ถูกแก้ไขหรือเปล่า และข้อมูลจากเอกสารเมื่อได้มาแล้ว นอกจากจะต้องมีการตรวจสอบแล้วจะต้องมีการตีความ โดยเฉพาะถ้าข้อมูลนั้นเป็นการบันทึกความเห็นของบุคคล ที่โดยทั่วไปมักจะมีลักษณะอัตวิสัย เพราะการบันทึกดังกล่าวจะมีการแสดงความโน้มเอียงของบุคคลนั้นๆ

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์

- การวัด หมายถึง กระบวนการแปรสภาพแนวคิดหรือตัวแปรที่มีลักษณะนามธรรมให้เป็นข้อมูลทางสถิติเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ ซึ่งระดับการวัดมีความแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของแนวคิดหรือตัวแปร
- กระบวนการวัดมีขั้นตอนดังนี้
 1. กำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการวัด เป็นขั้นตอนของการกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนว่า สิ่งที่ต้องการวัดคืออะไร ตัวแปรที่ต้องการวัดคืออะไร บางทีเรียกว่าขั้นกำหนดตัวแปรของหน่วยที่จะทำการศึกษา
 2. การกำหนดคำนิยามของตัวแปรที่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติการได้
 3. การนำเครื่องชี้ที่กำหนดไว้ไปใช้
- เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์ได้แก่ แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ เป็นต้น ซึ่งในการวิจัยจะใช้เพียงเครื่องมืออย่างใดอย่างหนึ่ง หรือจะใช้ผสมผสานกันก็ได้
- ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์
 1. ต้องมีการวิเคราะห์/ศึกษาวัตถุประสงค์ของเรื่องที่จะทำการวิจัยก่อน
 2. ทำการวัดแนวคิด หรือตัวแปรตามขั้นตอนหรือกระบวนการวัด
 3. ระบุประเภทของเครื่องมือ ซึ่งอาจจะได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ก็ได้
 4. สร้างกรอบในการสังเกต/สัมภาษณ์ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้กรอบแนวคิดในการวิจัยเป็นกรอบในการสังเกต/ในการสัมภาษณ์
 5. สร้างแบบสังเกตหรือแบบสัมภาษณ์ในฐานะเป็นเครื่องมือให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์
 6. ตรวจสอบเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ

**การทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ของเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
การวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์**

- ความเที่ยงตรง หรือความถูกต้องของการวัด หมายถึง ความสามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้ แบ่งเป็น
 1. ความเที่ยงตรงเฉพาะหน้า (Face Validity) เป็นความเที่ยงตรงที่ผู้วิจัยหรือนักวิจัยที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในมาตรวัดเป็นผู้ตัดสินหรือเป็นผู้ใช้ดุลยพินิจตัดสินว่า มาตรวัดหรือเครื่องมือวัดนั้นมีความเที่ยงตรงหรือไม่ อย่างไร
 2. ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) เป็นเครื่องมือวัดหรือมาตรวัดที่สร้างขึ้นครอบคลุมและตรงตามเนื้อหา
 3. ความเที่ยงตรงตามเกณฑ์ (Criterion Validity) เป็นการทดสอบความเที่ยงตรงโดยเปรียบเทียบผลการใช้เครื่องมือวัดตามเกณฑ์กับตัวแปรภายนอก แบ่งเป็น “ความเที่ยงตรงตามสภาพ” เป็นเครื่องมือวัดที่สร้างขึ้นมาที่สามารถวัดได้ตรงตามสภาพความเป็นจริงของของสิ่งที่วัด ที่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และ “ความเที่ยงตรงตามการทำนาย” เป็นเครื่องมือวัดที่เมื่อเราใช้ปรากฏผลเป็นไปตามที่คาดคะเน
 4. ความเที่ยงตรงตามความคิดหรือมโนทัศน์ทางวิชาการ (Construct Validity) เป็นเครื่องมือวัดที่สร้างขึ้นโดยมีรูปแบบหรือโครงสร้างตามทฤษฎีที่ต้องการจะวัด
- ความเชื่อถือได้ (Reliability) หมายถึง เมื่อได้ทำการวัดแล้ว ผลที่ได้จากการวัดมีความเหมือนหรือสอดคล้องกันทุกครั้งหรือไม่ หากเหมือนหรือสอดคล้องกันเรียกว่า มีความเชื่อถือได้ของการวัด แต่ถ้าผลของการวัดนั้นได้ไม่ค่อยตรงกัน ค่าที่วัดได้แต่ละครั้งแตกต่างกันมาก ถือว่าการวัดนั้นขาดความเชื่อถือได้ หรือไม่น่าเชื่อถือ
- โดยทั่วไป ความเชื่อถือได้พิจารณาได้จากสิ่งต่อไปนี้
 1. ความสอดคล้องต้องกันของดัชนีหลายชนิด หมายความว่า ค่าตัวแปรใดสามารถวัดด้วยมาตรวัดหลายๆ มาตรวัดและได้ผลลัพธ์เช่นเดียวกัน ย่อมแสดงถึงความน่าเชื่อถือได้ของมาตรวัดและผลที่ได้จากการวัด
 2. ความแน่นอนของมาตรวัดเดียวกัน ซึ่งใช้วัดหลายๆ ครั้ง โดยนักวิจัยคนเดียวกับกลุ่มเดียวกัน ถ้าปรากฏผลการวัดเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันมาก ย่อมแสดงว่ามาตรวัดนั้นมีความเชื่อถือได้
 3. ความแน่นอนของมาตรวัดเดียวกัน ซึ่งใช้โดยผู้วิจัยหลายคน วัดตัวแปรเดียวกัน ปรากฏผลการวัดเหมือนกัน ย่อมแสดงว่ามาตรวัดมีความเป็นกลางและมีมาตรฐาน
 4. ความคงที่ของมาตรวัดเดียวกันในช่วงเวลาต่างกัน โดยผู้วิจัยคนเดียวกัน และไม่มีการเปลี่ยนแปลงกลุ่มในทั้งสองช่วงเวลา ถ้าค่าของสิ่งที่วัดไม่เปลี่ยนแปลงตามเวลา แสดงว่าเครื่องมือวัดนั้นน่าเชื่อถือได้

ไฮสททัศน์ # 6.8 (ต่อ)

- ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อถือได้ คือ
 1. ลักษณะของผู้ตอบ ถ้ามีความแตกต่างกันมาก จะทำให้เครื่องมือวัดมีความแปรปรวนตามไปด้วย ทำให้ความเชื่อถือได้ของการวัดลดลง
 2. คำถามที่ไม่อิสระจากกัน
 3. สภาพแวดล้อมที่ไม่ดี
 4. ความพร้อมของประชากร

ไฮสททัศน์ # 6.9

ปัญหาอุปสรรคในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์

1. วิธีการเก็บรวบรวมเกี่ยวข้องกับกระบวนการตีความ ทำให้การสร้างข้อสรุปทั่วไปทำได้ยาก
2. เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลประเภทที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความเชื่อ ความหมายทางการเมือง เป็นต้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ส่วนใหญ่ไม่ใช่ข้อมูลเชิงประจักษ์จึงเก็บค่อนข้างยาก
3. นักวิจัยเป็นผู้มีบทบาทสำคัญและเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง จึงต้องมีการวางแผนอย่างดี
4. ต้องไม่ละเลยบริบททางการเมืองที่ปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์หนึ่งๆ เกิดขึ้น
5. การต้องเข้าถึงสิ่งที่ตนต้องการศึกษาโดยตรงทำได้ยาก

ลักษณะของการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์

ความหมาย

- การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์ หมายถึง การนำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าวิจัยมาจัดกระทำให้เป็นระบบและหาความหมายแยกแยะองค์ประกอบ รวมทั้งเชื่อมโยงและหาความสัมพันธ์ของข้อมูลเพื่อให้สามารถนำไปสู่ความเข้าใจ การดำรงอยู่ และการเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์ทางการเมืองที่ทำการศึกษา

ลักษณะ

- ลักษณะของการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์มีลักษณะดังนี้
 1. เป็นการจำแนกหมวดหมู่ของข้อมูลให้เป็นระบบ
 2. ต้องวิเคราะห์ข้อมูลขณะที่เก็บในพื้นที่
 3. ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ควรเป็นข้อมูลที่มีลักษณะเป็นข้อความหรือเป็นการพรรณนาที่บรรยายให้เห็นสภาพของปรากฏการณ์ทางการเมือง ประเภท กระบวนการ ขั้นตอนของเหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้น การพรรณนาในลักษณะดังกล่าวโดยทั่วไปจะต้องมีกรอบแนวคิด ทฤษฎีอยู่เบื้องหลัง
 4. ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เป็นข้อมูลที่มีการจัดระบบตามกรอบแนวคิด ทฤษฎี
 5. ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในสังคมการเมืองทั้งในอดีตและปัจจุบัน
 6. ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เป็นข้อมูลเชิงพรรณนาที่แสดงกระบวนการ ขั้นตอนของการเคลื่อนไหวแปรเปลี่ยนของปรากฏการณ์ ที่เกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ของบรรดาผู้คนในชุมชนหรือในสังคมการเมือง และ/หรือกับปัจจัยภายนอก รวมทั้งสะท้อนให้เห็นความหลากหลายของมุมมองของคนในสังคมหรือในชุมชนทางการเมืองที่มีความแตกต่างกันทางด้านสถานภาพ
 7. การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นกระบวนการที่กระทำซ้ำกลับไปกลับมาระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูลกับการวิเคราะห์
 8. มีลักษณะเป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างต่อเนื่อง

ไสตท์ศน์ # 7.2

กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์

ขั้นตอนที่ 1	● การจัดกระทำข้อมูล หมายถึง การนำข้อมูลที่มีการเก็บรวบรวมมาเรียบร้อยแล้ว มาจัดให้อยู่ในระเบียบเพื่อจะนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูล
ขั้นตอนที่ 2	● ตรวจสอบข้อมูลว่ามีความพอเพียง และข้อมูลนั้นตอบปัญหาของการวิจัยได้หรือไม่
ขั้นตอนที่ 3	● จัดเตรียมข้อมูลเพื่อให้สามารถนำไปวิเคราะห์ได้ง่ายขึ้น
ขั้นตอนที่ 4	● ขั้นใช้กรอบการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ การลดทอนของข้อมูล การแสดงข้อมูล และการสรุปและการยืนยันข้อสรุป
ขั้นตอนที่ 5	● ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ การวิเคราะห์ระหว่างการเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามแล้ว

ไสตท์ศน์ # 7.3

หน่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์	● หน่วยในการวิเคราะห์สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพไม่จำกัดว่าอยู่เฉพาะบุคคล เช่น ผู้นำทางการเมือง นักการเมือง เป็นต้น แต่อาจจะขยายไปถึงรัฐบาลของแต่ละประเทศ ระบบการเมือง เป็นต้น ● หน่วยในการวิเคราะห์ในการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์มักจะไปด้วยกัน หรือสอดคล้องกันกับแนวทาง ทฤษฎีที่ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์
ระดับในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์	● การวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์ มีระดับการวิเคราะห์ไม่จำกัดอยู่ที่ระดับใดระดับหนึ่งเหมือนการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐประศาสนศาสตร์ ● ระดับในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์จะมีทั้งระดับรัฐบาล ระดับประเทศ ระดับภาคพื้นทวีปก็ได้

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยเชิงคุณภาพ เชิงพรรณนา

- เป็นการวิเคราะห์ที่มุ่งศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้น เพื่อจะได้ทราบว่าเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ทางการเมืองนั้นๆ มีลักษณะและสภาพทางปรากฏการณ์ทางการเมือง รวมทั้งการเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์ทางการเมืองนั้นๆ อย่างไร
- วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงพรรณนา ไม่ใช่เป็นการพรรณนาการบรรยาย หรือเล่าเรื่องราวเพียงอย่างเดียว โดยปราศจากการวิเคราะห์ แต่เป็นการพรรณนาที่มีการวิเคราะห์ควบคู่ไปด้วย เพราะในการพรรณนาหรือบรรยายปรากฏการณ์หนึ่งๆ มีการจำแนกจัดระเบียบข้อมูลและวิเคราะห์เชื่อมโยงให้เห็นความสัมพันธ์ไปด้วย

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยเชิงคุณภาพ เชิงการวิเคราะห์เนื้อหา

- เป็นการเจงนับแนวคิดที่เป็นประเด็นของการศึกษาตามทีระบุไว้ในวัตถุประสงค์ โดยแนวคิดเหล่านั้นปรากฏอยู่ในเอกสารหรืองานเขียนที่ต้องเจงนับออกมาเพื่อให้เห็นชัดเจนไปว่า เอกสารหรืองานเขียนนั้นให้น้ำหนักกับแนวคิดเหล่านั้นมากน้อยเพียงใด

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยเชิงคุณภาพ เชิงอุปนัย

- เป็นการนำข้อมูลที่ได้รับจากการจัดเก็บรวบรวม “มัลด” หรือ “ตัดทอน” เพื่อทำให้ประเด็นที่ศึกษาที่มีความชัดเจนขึ้น โดยนำมาเชื่อมโยงกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งขึ้นระหว่างการเก็บข้อมูล แล้วนำไปสู่การพัฒนาทฤษฎีเพื่ออธิบายความหมายของข้อมูล

ปัญหาอุปสรรคในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์

● ปัญหาอุปสรรคในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์ ได้แก่

1. ปัญหาความลุ่มลึกของนักวิจัยในทางทฤษฎีและระเบียบวิธีวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจะต้องมีความลุ่มลึก มีพื้นฐานทางทฤษฎี กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย รวมถึงพื้นฐานความรู้ทางระเบียบวิธีวิจัย เนื่องจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพคือการทำความเข้าใจ “แบบแผน” และ “ความหมาย” ของพฤติกรรมหรือปรากฏการณ์ทางการเมือง
2. ข้อสรุปของการวิจัยเชิงคุณภาพมักจะเป็นข้อสรุปเฉพาะกรณี ทำให้ความน่าเชื่อถือมีน้อยกว่าข้อสรุปจากการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งมีแนวโน้มเป็นข้อสรุปทั่วไป ที่เป็นที่ยอมรับหรือน่าเชื่อถือมากกว่า
3. ปัญหาทัศนคติของคนในหรือคนที่เกี่ยวข้องกับการปรากฏการณ์ทางการเมืองนั้นๆ โดยตรงในการวิจัยคุณภาพทางรัฐศาสตร์ ผู้วิจัยต้องพยายามค้นหาทัศนคติของคนในเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล มิฉะนั้นจะไม่สามารถวิเคราะห์สิ่งที่อยู่เบื้องหลังเหตุการณ์ หรือปรากฏการณ์นั้นๆ ออกมาอย่างถูกต้องได้
4. การวิเคราะห์เชิงคุณภาพไม่ใช่กระบวนการทางสถิติ แต่เป็นการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ที่มีลักษณะเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ จึงอาจก่อให้เกิดปัญหาความน่าเชื่อถือในการวิเคราะห์ได้

แบบประเมินผลตนเองหลังการสอนเสริม

ครั้งที่ 1

ชุดวิชา หลักเบื้องต้นของการวิจัยทางรัฐศาสตร์

คำชี้แจง เขียนวงกลมรอบอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ปรัชญาเชิงจริยธรรมในส่วนที่เกี่ยวกับสังคมศาสตร์ที่แยกออกจากส่วนที่เป็นจริยศาสตร์โดยตรง เรียกว่าอะไร
 - ก. ปรัชญาจริยธรรมเชิงสังคม
 - ข. ปรัชญาการเมือง
 - ค. ปรัชญาธรรมศาสตร์
 - ง. ปรัชญามนุษยศาสตร์
 - จ. ปรัชญาสังคมวิทยา

2. นักคิดคนใดที่มีมุมมองที่มุ่งล้มล้างรัฐหรือข้ามพ้นรัฐ
 - ก. โบแดง
 - ข. ฮอบส์
 - ค. แมคเคย์เวลล์
 - ง. มาร์กซ์
 - จ. เบเนธัม

3. ข้อใดคืออิทธิพลที่สำคัญที่สุดของปรัชญาธรรมชาติที่มีต่อการแสวงหาความรู้ทางสังคมศาสตร์
 - ก. การเกิดทฤษฎีว่าด้วยรัฐ
 - ข. การเกิดการศึกษาวิชาว่าด้วยปรัชญาการเมือง
 - ค. เกิดการแยกสังคมวิทยาออกจากรัฐศาสตร์
 - ง. การช่วยผสมผสานแนวคิดของปรัชญาเชิงจริยธรรมและสังคมศาสตร์เข้าด้วยกัน
 - จ. การนำเอาวิธีศึกษาของปรัชญาธรรมชาติมาเป็นมาตรฐานในการแสวงหาความรู้ทางด้านสังคมศาสตร์

4. ขอบข่ายของการศึกษาด้านรัฐศาสตร์จะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับข้อใดเป็นสำคัญ
 - ก. ข้อตกลงว่าจะให้ความสำคัญต่อสถาบันที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ
 - ข. จะใช้แนวทางอุดมคติหรือแนวทางลัทธินิยมในการศึกษารัฐศาสตร์
 - ค. การให้คำจำกัดความของการเมือง
 - ง. จะศึกษาการเมืองภายในหรือการเมืองระหว่างประเทศ
 - จ. จะเน้นการเข้าใจหรือการทำนายปรากฏการณ์ทางการเมือง

5. ข้อใดคือแนวคิดที่สำคัญของปรัชญาการตีความหรือการวิเคราะห์เชิงตีความ

- ก. ความรู้ที่แท้จริงในทางสังคมศาสตร์ไม่มี ปรากฏการณ์ทางสังคมเป็นสิ่งที่มนุษย์และสังคมสร้างขึ้น
- ข. การอธิบายปรากฏการณ์จะเริ่มจากการเสนอ แนวคิดทางทฤษฎีที่ชี้ให้เห็นกลไกเชื่อมโยงเหตุไปสู่อุผล
- ค. ใช้การอธิบายเชิงนิรนัยโดยอาศัยกฎเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้
- ง. เน้นศึกษาเฉพาะสิ่งที่สามารถพบเห็นได้หรือสัมผัสได้
- จ. สิ่งต่างๆ ที่เป็นเป้าหมายในการแสวงหาความรู้เป็นสิ่งที่มียู่ตามธรรมชาติ

6. คำกล่าวที่ว่า ในการอธิบายปรากฏการณ์ทางการเมืองมีปัญหาว่าปัจจัยเชิงโครงสร้างหรือปัจจัยเกี่ยวกับผู้กระทำการเป็นสาเหตุที่แท้จริงของปรากฏการณ์ทางการเมือง สะท้อนให้เห็นข้อโต้แย้งด้านปรัชญาสังคมศาสตร์ในการศึกษาทางรัฐศาสตร์ในประเด็นใด

- ก. ความเป็นศาสตร์ของรัฐศาสตร์
- ข. ขอบข่ายในการศึกษาด้านรัฐศาสตร์
- ค. วิธีการแสวงหาความรู้ทางรัฐศาสตร์
- ง. แนวทางในการอธิบาย
- จ. ระดับในการอธิบาย

7. การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เป็นการศึกษาวิจัยทางรัฐศาสตร์ด้านใด

- ก. กระบวนการทางการเมือง
- ข. อุดมการณ์ทางการเมือง
- ค. ระบบการเมือง
- ง. พฤติกรรมทางการเมือง
- จ. สถาบันทางการเมือง

8. การศึกษาวิจัยพฤติกรรมทางการเมืองต้องอาศัยความรู้จากสาขาวิชาใดเป็นสำคัญ

- ก. จิตวิทยา
- ข. สังคมวิทยา
- ค. มานุษยวิทยา
- ง. เศรษฐศาสตร์
- จ. ข้อ ก และ ข ถูก

9. ในการกำหนดประชากรวิจัย ควรคำนึงถึงข้อใดเป็นสำคัญ

- ก. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- ข. จำนวนผู้ร่วมวิจัย
- ค. ความร่วมมือของผู้เป็นแหล่งข้อมูล
- ง. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- จ. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

10. ในทางสถิติศาสตร์ คุณสมบัติของประชากรวิจัยเรียกว่าอะไร

- ก. สถิติ
- ข. ภาวะสันนิษฐาน
- ค. พารามิเตอร์
- ง. มาตรฐานวัด
- จ. ดัชนี

11. ข้อใดจัดเป็นตัวอย่างของการวิจัยระดับมหภาค

- ก. ผลกระทบของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ต่อพัฒนาการการเมืองไทย
- ข. บทบาทของผู้มีอิทธิพลในการเลือกตั้ง
- ค. ทักษะคติของชาวไทยใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อกรณีมัสยิดกรือเซะ
- ง. เปรียบเทียบบุคลิกภาพของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร กับจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์
- จ. ปัจจัยที่ทำให้พรรคประชาธิปัตย์ได้รับชัยชนะใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในการเลือกตั้ง 6 กุมภาพันธ์ 2548

12. กรอบแนวคิด ทฤษฎีจะช่วยผู้วิจัยได้ในประเด็นใด

- ก. มองเห็นองค์รวมของเรื่องที่จะทำวิจัยได้
- ข. กำหนดประเด็นวิจัยได้ชัดเจน ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น
- ค. กำหนดระเบียบวิธีวิจัยได้อย่างเหมาะสม
- ง. วิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้อย่างเป็นระบบ
- จ. ถูกทุกข้อ

13. การสำรวจวรรณกรรมและการกำหนดกรอบแนวคิด ทฤษฎี มักจะเกิดในขั้นตอนใดของการวิจัย

- ก. การวางแผนการวิจัย
- ข. การกำหนดประชากรวิจัยและกลุ่มตัวอย่าง
- ค. การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ง. การวิเคราะห์ข้อมูล
- จ. การสรุปและรายงานผลการวิจัย

14. ข้อใดจัดเป็นขั้นตอนของการสร้างกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยทางรัฐศาสตร์

- ก. การทบทวนวรรณกรรม
- ข. การคัดเลือกตัวแปร
- ค. การระบุความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร
- ง. การเสนอกรอบแนวคิด
- จ. ถูกทุกข้อ

15. ข้อกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับลักษณะสำคัญของกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่เหมาะสมในการวิจัยทางรัฐศาสตร์

- ก. สอดคล้องกับความสนใจของสาธารณชน
- ข. มีความสลับซับซ้อนที่จะระบุความสัมพันธ์กับตัวแปรได้หลายทิศทาง
- ค. ควรมีลักษณะของการสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่
- ง. อาจมีพื้นฐานทางทฤษฎีหรือไม่ก็ได้
- จ. ต้องครอบคลุมทั้งกรอบแนวคิดที่ตรงหรือไม่ตรงประเด็นแต่อาจมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่วิจัยตามความคิดของผู้วิจัย

16. จากการที่กรอบแนวคิด ทฤษฎีมีการระบุความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ และระบุทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรไว้ชัดเจน ทำให้กรอบแนวคิดมีประโยชน์ต่อขั้นตอนใดมากที่สุด

- ก. การกำหนดหัวข้อวิจัย
- ข. การวิเคราะห์ข้อมูล
- ค. การอภิปรายผล
- ง. การเขียนรายงานผล
- จ. การเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย

17. การวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์ หมายถึง การแสวงหาความรู้โดยพิจารณาปรากฏการณ์ทางการเมืองจากสิ่งใด

- ก. ตัวบทกฎหมาย
- ข. สภาพแวดล้อมหรือบริบทตามความเป็นจริง
- ค. เหตุการณ์ในอดีต
- ง. หลักฐานทางประวัติศาสตร์
- จ. ถูกทุกข้อ

18. ข้อใดคือหลักการของปรัชญาลำนักปรากฏการณ์วิทยา

- ก. ให้ความสำคัญกับโลกวัตถุ
- ข. ถือว่าความรู้ที่แท้จริงเกิดจากการสังเกตโดยอาศัยประสาทสัมผัส
- ค. ไม่พยายามแยกข้อเท็จจริงออกจากค่านิยม
- ง. ไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องของภาษา
- จ. การรับรู้ของคนเกิดจากการนำความเข้าใจกับสิ่งที่อ้างว่ารู้โดยตรง

19. ข้อใดคือหลักการสำคัญของการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์

- ก. มองปรากฏการณ์ทางการเมืองที่ทำการศึกษาในภาพรวม
- ข. ให้ความสำคัญกับความเป็นกลางของข้อมูล
- ค. มีหน่วยในการวิเคราะห์จำนวนมาก
- ง. ต้องมีการตั้งสมมติฐาน
- จ. ต้องยึดถือทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งในการศึกษา

20. ข้อใดคือหน่วยระดับพื้นที่ในการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์

- ก. คณะกรรมการการเลือกตั้ง
- ข. จังหวัด
- ค. อัตราการใช้สิทธิเลือกตั้ง
- ง. ทศนคติทางการเมือง
- จ. กลุ่มผลประโยชน์

21. การมีหน่วยในการวิเคราะห์น้อย ก่อให้เกิดปัญหาข้อใดในการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์มากที่สุด

- ก. ใช้วิธีการทางสถิติไม่ได้
- ข. ข้อสรุปทั่วไปที่ได้เป็นที่ยอมรับหรือนำเชื่อถือได้เฉพาะกรณีที่ศึกษาเท่านั้น
- ค. ไม่สามารถนำบริบทที่ปรากฏการณ์ทางการเมืองที่ศึกษานั้นเกี่ยวข้องอยู่เข้ามาร่วมพิจารณาได้
- ง. ทำให้ตั้งสมมติฐานได้ยาก
- จ. ต้องปรับสมมติฐานตลอดเวลาที่ศึกษา

22. ข้อใดคือความสำคัญของการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ

- ก. ศึกษาเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน
- ข. แก้ไขจุดอ่อนของการวิจัยเชิงปริมาณ
- ค. ทำให้รัฐศาสตร์มีความเป็นศาสตร์มากขึ้น
- ง. แก้ไขจุดอ่อนของการศึกษาเกี่ยวกับปรัชญาการเมือง
- จ. สร้างกรอบแนวคิด ทฤษฎีให้กับการวิจัยเชิงปริมาณ

23. ข้อใดคือลักษณะของการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ

- ก. การออกแบบการวิจัยจะต้องมีลักษณะการกำหนดไว้ล่วงหน้าและตายตัว
- ข. การออกแบบการวิจัยจะเกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อมจริงที่ต้องการทำวิจัย
- ค. ต้องมีลักษณะของการเข้าไปเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล
- ง. ต้องมีลักษณะของการแยกส่วนและเน้นรายละเอียดปลีกย่อย
- จ. จะใช้การศึกษาแบบนิรนัยเป็นหลัก

24. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับขั้นตอนของการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ

- ก. การกำหนดบริบทของแนวคิดมีเป้าหมายอยู่ที่การนำมาใช้ยืนยันหรือเพื่อทดสอบความถูกต้องของแนวคิด
- ข. การระบุคำถามในการวิจัยเชิงคุณภาพจะมีลักษณะกว้างๆ ไม่เฉพาะเจาะจงและไม่มีการระบุทิศทาง
- ค. การกำหนดเป้าหมายต้องเน้นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร
- ง. ไม่จำเป็นต้องมีขั้นตอนการวิเคราะห์ความเที่ยงตรง
- จ. ถูกทุกข้อ

25. เราอาจทดสอบความถูกต้องของการวิจัยเชิงคุณภาพได้จากหลายเกณฑ์ยกเว้นข้อใด

- ก. ความน่าเชื่อถือ
- ข. ความเป็นปรนัย
- ค. ความคงเส้นคงวา
- ง. ความเป็นประโยชน์
- จ. ความสัมพันธ์กับทฤษฎีที่มีอยู่แล้ว

26. ในการเพิ่มความถูกต้องของการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพสามารถทำได้ด้วยวิธีใด

- ก. พยายามกำหนดให้มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลมากกว่า 1 วิธี
- ข. กำหนดสมมติฐานวิจัยให้ชัดเจนตั้งแต่ก่อนเริ่มทำการวิจัย
- ค. ให้ผู้ให้ข้อมูลช่วยพิจารณาความแม่นยำและความเชื่อถือได้ของสิ่งที่ผู้วิจัยค้นพบ
- ง. ไม่นำความคิดเห็นของบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเข้ามาพิจารณา
- จ. พยายามจำกัดช่วงเวลาในการทำวิจัย

27. การวางระบบและแบบแผนของการพรรณนาและการตีความ เพื่อหาความหมายของกลุ่มหรือระบบสังคมและวัฒนธรรมหนึ่งๆ ที่ต้องการศึกษา โดยผ่านทางการสังเกตของผู้วิจัยที่เข้าไปฝังตัวในชุมชน เรียกว่าอะไร

- ก. การออกแบบการวิจัยกรณีศึกษา
- ข. การออกแบบการวิจัยเชิงพรรณนา
- ค. การออกแบบการวิจัยเชิงชุมชน
- ง. การออกแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติ
- จ. การออกแบบการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา

28. ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์จะต้องให้ความสำคัญกับเรื่องใดมากที่สุด
- ความเป็นกลางของผู้ให้ข้อมูล
 - แหล่งและความหมายของข้อมูลจากทรศนะของผู้ให้ข้อมูล
 - ความสามารถในการถูกนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ
 - การรักษาช่วงห่างระหว่างผู้วิจัยกับประชากรหรือสิ่งที่ตนศึกษา
 - ความชัดเจนของข้อมูลที่ไม่จำเป็นต้องมีการตีความอีก
29. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับจุดเน้นของการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์
- จุดเน้นของการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณในทางรัฐศาสตร์ไม่มีความแตกต่างกัน
 - การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บได้ทั้งข้อมูลขนาดเล็กหรือการสำรวจคนจำนวนมาก
 - การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยจะต้องเคารพในความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น
 - การเก็บรวบรวมอาจทำโดยผู้วิจัยเองหรือไม่ก็ได้
 - ถูกทุกข้อ
30. วิธีการตามข้อใดที่จะทำให้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์ได้สมบูรณ์ที่สุด
- การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม
 - การสังเกตแบบมีโครงสร้าง
 - การสังเกตแบบไม่มีโครงสร้าง
 - การสังเกตในห้องปฏิบัติการ
 - การสังเกตภาคสนาม
31. ข้อใดจัดเป็นตัวอย่างของเอกสารชั้นรอง
- พระราชบัญญัติ
 - รายงานการประชุม
 - รัฐธรรมนูญ
 - ข้อบังคับ
 - ประกาศต่างๆ
32. ข้อใดคือตัวอย่างของดัชนี
- ความเสมอภาคในการเลือกตั้ง
 - ความเป็นประชาธิปไตย
 - วัฒนธรรมการเมืองแบบไพร่ฟ้า
 - การมีส่วนร่วมทางการเมือง
 - ลักษณะกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ยึดหลักหนึ่งคนหนึ่งเสียง

33. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์จะทำได้อย่างลึกซึ้ง ถ้าผู้วิจัยนำข้อใดเข้ามาช่วย

- ก. ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
- ข. บริบทหรือสภาพแวดล้อมที่ปรากฏการณ์หรือปัญหาทางการเมืองนั้นเกี่ยวข้องอยู่
- ค. วิธีการทางสถิติ
- ง. ความสัมพันธ์ของผู้วิจัยกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ที่ผู้วิจัยศึกษา
- จ. ประสบการณ์ของผู้วิจัย

34. การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์ควรดำเนินการในลักษณะใด

- ก. ไม่อิงกรอบแนวคิด ทฤษฎี
- ข. เป็นกระบวนการที่แบ่งออกเป็นขั้นตอนตายตัว
- ค. ต้องวิเคราะห์ข้อมูลขณะที่เก็บในพื้นที่
- ง. ไม่จำเป็นต้องจำแนกหมวดหมู่ของข้อมูลให้เป็นระบบ
- จ. เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเมื่อเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว

35. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดกระทำข้อมูลของกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์

- ก. เป็นขั้นตอนที่จะดูว่าข้อมูลที่ได้มาพอเพียงหรือไม่
- ข. เป็นการปรับลด เพิ่ม หาข้อมูลใหม่จนได้ข้อสรุป
- ค. เป็นขั้นตอนของการจัดเรียงคำสัมภาษณ์
- ง. เป็นขั้นตอนของการสรุปผลข้อมูล
- จ. เป็นขั้นตอนของการนำข้อมูลที่มีการเก็บรวบรวมมาเรียบร้อยแล้วมาจัดให้อยู่ในระเบียบเพื่อจะนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูล

36. ข้อใดจัดเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์

- ก. ปัจเจกบุคคล
- ข. รัฐ
- ค. รัฐบาล
- ง. ระบบการเมือง
- จ. ถูกทุกข้อ

37. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพตามข้อใดที่จะต้องใช้วิธีการเจนนับแนวคิดที่เป็นประเด็นการศึกษาตามที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์

- ก. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา
- ข. การวิเคราะห์เนื้อหา
- ค. การวิเคราะห์เชิงอุปนัย
- ง. การวิเคราะห์เชิงนิรนัย
- จ. การวิเคราะห์เชิงบริบท

38. ข้อใดที่มีผลทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์มีความน่าเชื่อถือน้อยกว่าการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณในทางรัฐศาสตร์

- ก. เป็นการศึกษาปรากฏการณ์ในเชิงนามธรรม
- ข. การขาดความเข้าใจทฤษฎีของคนในที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ทางการเมืองนั้นๆ โดยตรง
- ค. การวิจัยเชิงคุณภาพไม่มีการตั้งสมมติฐาน
- ง. การวิจัยเชิงคุณภาพไม่มีระเบียบวิธีวิจัยที่แน่นอน
- จ. หน่วยในการวิเคราะห์ของการวิจัยเชิงคุณภาพจำกัดเฉพาะปัจเจกบุคคล

เฉลยแบบประเมินผลตนเอง

ครั้งที่ 1

ชุดวิชา หลักเบื้องต้นของการวิจัยทางรัฐศาสตร์

ก่อนการสอน		หลังการสอน	
1. ค	20. ก	1. ข	20. ข
2. ข	21. ค	2. ง	21. ข
3. ก	22. ก	3. จ	22. ก
4. ง	23. จ	4. ค	23. ข
5. จ	24. จ	5. ก	24. ข
6. ข	25. ค	6. ง	25. จ
7. ข	26. จ	7. จ	26. ค
8. ค	27. ง	8. จ	27. จ
9. ก	28. ข	9. ก	28. ข
10. จ	29. จ	10. ค	29. ค
11. ง	30. ก	11. ก	30. จ
12. ง	31. ค	12. จ	31. ข
13. จ	32. ก	13. ก	32. จ
14. จ	33. ง	14. จ	33. ข
15. จ	34. ก	15. ค	34. ค
16. จ	35. ค	16. ข	35. จ
17. ค	36. ง	17. ข	36. จ
18. ข	37. ง	18. ค	37. ข
19. ง	38. ข	19. ก	38. ข